

EELNÕU

RAKVERE VALLA JÄÄTMEKAVA 2026-2031

Rakvere vald, 2026

Sisukord

Sisukord	2
Sissejuhatus.....	4
1. Jäätmehoolduse õiguslikud alused.....	4
1.1. Strateegilised dokumendid.....	5
1.2. Riigi tasand	8
1.3. Omaavalitsuse tasand.....	8
1.4. Ettevõtte tasand.....	9
1.5. Kodumajapidamine	9
2. Rakvere valla üldiseloostus	10
2.1. Asukoht.....	10
2.2. Ärisektor	13
3. Jäätmekava rakendamisega kaasnev keskkonnamõju.....	14
4. Hetkeolukord jäätmete kogumise ja käitlemisel	15
4.1. Hinnang eelmises jäätmekavas seatud eesmärkide täitmisele	15
4.2. Jäätmeteke Rakvere valla territooriumil perioodil 2020-2023	19
4.3. Pakend.....	22
4.3.1. Pakendijäätmete kogumis- ja käitlussüsteem.....	24
4.4. Biolagunevad jäätmed.....	29
4.4.1. Biolagunevad toidu- ja köögijäätmed	30
4.4.2. Biolagunevad aia- ja haljastujäätmed (sh biolagunevad kalmistujäätmed) ...	31
4.5. Ehitus- ja lammutusjäätmed.....	33
4.6. Ohtlikud jäätmed.....	35
4.7. Probleemtoodetest tekkinud jäätmed	37
4.7.1. Elektri- ja elektroonikaseadmed ning nende kogumis- ja käitlussüsteem	37
4.7.2. Patareid ja akud ning nende kogumis- ja käitlussüsteem.....	38
4.7.3. Romusõidukid ning nende kogumis- ja käitlussüsteem.....	39
4.7.4. Vanarehvid ning nende kogumis- ja käitlussüsteem.....	40
4.7.5. Põllumajandusplast ning selle kogumis- ja käitlussüsteem	41
4.8. Reoveesete	42
4.9. Tervishoiu- ja veterinaarteenuste jäätmed	42
4.10. Metallijäätmed	43

4.11.	Suurjäätmed	43
4.12.	Tekstiilijäätmed.....	44
4.13.	Kaevandamisjäätmed	45
4.14.	Jäätmete kogumine ja käitlus	46
4.14.1.	Korraldatud jäätmevedu Rakvere valla territooriumil	46
4.14.2.	Ehitus- ja lammutusjäätmete kogumis- ja käitlussüsteem	47
4.14.3.	Avalikus ruumis tekkivate jäätmete käitlussüsteem	48
4.14.4.	Koondandmed eriliigiliste jäätmete kogumissüsteemide osas.....	48
4.14.5.	Kõrvaldamis- ja taaskasutamisrajatised	51
	Allikas: Keskkonnaportaal, Andmed ja kaart	53
4.15.	Jäätmemajanduse korraldamine ja rahastamine	53
5.	Planeerimine	54
5.2.	Jäätmetekke prognoos	54
5.3.	Eesmärkide seadmine.....	55
5.4.	Jäätmete kogumisvahendite analüüs	57
5.5.	Elanike ja ettevõtete teadlikkuse arendamine	62
6.	Tegevuskava	64
7.	Jäätmekava rakendamise mõju keskkonnale	65
7.2.	Jäätmete tekke ja jäätmete kogumise keskkonnamõju.....	66
7.3.	Jäätmeveo keskkonnamõju	66
7.4.	Jäätmete kõrvaldamise keskkonnamõju.....	66

Joonised:

Joonis 1: Rakvere valla paiknemine. Allikas: Rakvere valla veebileht	10
--	----

Tabelid:

Tabel 6: Pakendjäätmete teke Rakvere valla territooriumil perioodil 2020-2023	22
Tabel 7: Pakendikonteinerite paiknemine Rakvere vallas pakendiorganisatsioonide kodulehtede alusel.....	25
Tabel 23: Riigi jäätmekavast tulenevad eesmärgid	56

Sissejuhatus

Rakvere valla jäätmekava 2026-2031 on omavalitsuse jäätmehooldust korraldav ja suunav dokument, mille eesmärk on määrata jäätmehoolduse arengusuunad, tegevused ja meetmed aastani 2031. Jäätmekava hõlmab Rakvere valla jäätmemajanduse olukorra kirjeldust ja ülevaadet jäätmemajandusega seotud probleemidest, fikseerib arengueesmärgid ning toob välja eesmärkide elluviimise tegevuskava. Jäätmekava koostamisel ja eesmärkide seadmisel on lähtutud Riigi jäätmekavas 2023-2028¹ ning jäätmemajandust reguleerivates õigusaktides seatud eesmärkidest ja sihtarvudest. Samuti on jäätmekava koostamisel lähtutud Rakvere valla arengukavast², avalikult kättesaadavatest andmetest ja valdkonnas teostatud jäätmealastest uurimistöödest ning analüüsides. Jäätmehoolduse arendamise eesmärkide seadmisel ja tegevuste kavandamisel võeti aluseks järgmised tegevussuunad:

- Kestlik ja teadlik tarbimine, jäätmetekke vähendamine ja korduskasutuse edendamine;
- liigiti kogutud jäätmete ringlusse suunamise arendamine;
- jäätmete liigiti kogumise lahenduste/taristu arendamine.

Jäätmekava on koostatud vastavalt jäätmeseaduse nõuetele, mis määravad jäätmekava sisu ning jäätmekava avalikustamise. Jäätmekava ei hõlma jäätmeid, mis ei kuulu jäätmeseaduse kohaselt jäätmeseaduse reguleerimisalasse või on reguleeritud teiste seaduste ja määrustega. Käesolev jäätmekava kirjeldab jäätmehoolduse valdkonna osas strateegilised eesmärgid, ressursid ja tegevused, mida muudetakse vastavalt vajadustele. Muudatuste vajaduste sisend võib tulla muudatustest õigusaktides, turusituatsioonides jäätmete käitlemisel, samuti omavalitsuse enda vajaduste ja võimaluste muutusest.

1. Jäätmehoolduse õiguslikud alused

Jäätmehoolduse korraldamise õigusraamistik põhineb Euroopa Liidu direktiividel, riiklikel ja kohaliku tasandi õigusaktidel ning valdkonda puudutavatel strateegiatel. Jäätmehoolduse korraldamise õigusruumist tulenevad järgmised peamised põhimõtted:

¹ [Riigi jäätmekava 2023-2028](#)

² [Rakvere valla arengukava 2019-2035, Rakvere valla teede arengukava 2019-2035 ja eelarvestrateegia 2025-2028 vastuvõtmine](#)

- riigi tasemel seatakse üldised eesmärgid, mille rakendamine toimub kohaliku omavalitsuse strateegiate ja tegevuskavade alusel;
- jäätmehoolduse arendamine on jäätmeseaduse § 12 lg 2 alusel kohaliku omavalitsuse ülesanne. Eesmärgiks on vältida või vähendada jäätmeteket ning tõsta jäätmehoolduse taset;
- kohalikul omavalitsusel on lai diskretsiooniotsus parima jäätmehoolduse lahenduse rakendamisel;
- suurim vastutus eesmärgistatud tulemuste saavutamisel on jäätmetekitajatel ja – valdajatel, kes peavad täitma etteantud reegleid ja juhiseid jäätmetekke vältimisel ja jäätmete liigiti kogumisel ning keskkonnakahjulike tegevuste vältimisel;
- jäätmeseaduse § 136³ sätestab jäätmete taaskasutamise sihteesmärgid, millest tulenevalt tuleb kohalikul omavalitsusel rakendada sihteesmärkide saavutamiseks vajalikke ja otstarbekaid tegevusi. Alates 2030. aasta 1. jaanuarist tuleb olmejäätmeid korduskasutuseks ette valmistada ja ringlusse võtta vähemalt 60 % ulatuses nende jäätmete kogumassist kalendriaastas.

1.1.Strateegilised dokumendid

Eesti Keskkonnastrateegia aastani 2030³ on keskkonnaalvaldkonna arengustrateegia, mis juhindub Eesti säästva arengu riikliku strateegia "Säästev Eesti 21" põhimõtetest ja on katusstrateegiaks kõikidele keskkonna valdkonna alavaldkondlikele arengukavadele, mis peavad koostamisel või täiendamisel juhinduma keskkonnastrateegias toodud põhimõtetest. Keskkonna valdkond hõlmab nii sisult, ulatuselt kui ka spetsiifikalt väga erinevaid alavaldkondi, seetõttu on nende sihipärase arengu kavandamiseks vastavate alavaldkondade koostamine vajalik ja põhjendatud ka keskkonnastrateegia kui üldisema raamdokumendi olemasolul.

Eesti keskkonnastrateegia aastani 2030 eesmärk jäätmevaldkonnas on järgmine: aastal 2030 on tekkivate jäätmete ladestamine vähenenud 30% ning oluliselt on vähendatud tekkivate jäätmete ohtlikkust. Eesmärgiks on määratleda pikaajalised arengusuunad looduskeskkonna hea seisundi hoidmiseks, lähtudes samas keskkonna valdkonna seostest majandus- ja sotsiaalvaldkonnaga ning nende mõjudest ümbritsevale looduskeskkonnale ja inimesele.

³ [Eesti Keskkonnastrateegia aastani 2030](#)

Keskkonnanstrateegia põhimõtted: säästev areng, keskkonnakahjustuste ennetamine ja vältimine, jäätmehoolduse integreerimine teiste eluvaldkondade ja loodusvarade kasutamisega.

Jäätmehierarhiast⁴ tulenevalt võib jäätmekäitlusmeetmed reastada sellisesse pingeritta:

- jäätmetekke vältimine;
- korduskasutuseks ettevalmistamine;
- ringlusse võtmine;
- muu taaskasutamine (põletamine);
- jäätmete kõrvaldamine.

Keskkonnavaldkonna arengukava (edaspidi KEVAD) eelnõu⁵ lähtub Eesti riigi arengustrateegias „Eesti 2035“⁶ seatud pikaajalistest sihtidest ning panustab eelkõige sihtide „Eesti majandus on tugev, uuendusmeelne ja vastutustundlik“ ning „Eestis on kõigi vajadusi arvestav, turvaline ja kvaliteetne elukeskkond“ saavutamisse. Arengukavaga toetatakse muutuste elluviimist peamiselt valdkondades „Majandus ja kliima“ ning „Ruum ja liikuvus“. Lisaks lähtub KEVAD Euroopa Liidu pikaajalistest eesmärkidest ning pakub lahendusi muutunud oludega kohanemiseks. KEVAD seab Eestile keskkonnavaldkonna visiooni, eesmärgid ja alaeesmärgid koos olulisemate poliitikainstrumentidega aastani 2030 ning korrastab selle valdkonna strateegilist planeerimist. KEVADes seatud visiooni ja üldeesmärgi saavutamiseks on püstitatud 16 alaeesmärki keskkonnavaldkonnale. Jäätmekava kohaselt on olulisemateks valdkondadeks ringmajandus ja jäätmekäitlus. Ringmajanduse valdkonna eesmärk aastaks 2030 on: Eestis on toimiv ringse tootmise ja tarbimise süsteem. Tõhusa ringmajanduse rakendamisega tagatakse ettevõtluse väiksem keskkonnamõju, samas tõstes konkurentsivõimet ja suurendades ressursside kättesaadavust. Eestis kasutusel olevate ressursside tarneahel on selge ja võimalikult lühike. Kasutame ja tarbime kõiki ressursse targalt ja keskkonda hoidvalt ning see muudab meie ühiskonna kestlikuks. Looduskeskkonna ressursse kasutatakse kestlikult, võimaldades nende säilimise ja taastumise järgnevatel põlvkondadel. Tooted on kauakestvad ja materjalid on ohutult ja pikalt või lõputult ringluses. Ringmajanduse keskmes on ressursside kasutamise vähendamine, digitaalsed lahendused ja uued ärimudelid, mis ergutavad koostööd avaliku sektori, erinevate ettevõtete ning ettevõtete

⁴ Jäätmeseadus § 22¹

⁵ [KEVAD](#)

⁶ [Eesti riigi arengustrateegia „Eesti 2035“](#)

ja teadusasutuste vahel. Meil on piisavalt eksperte ning tagatud nende järelkasv, et toetada süsteemi jätkusuutlikkust ning arengut.

Jäätmekäitluse korraldamise valdkonna eesmärk aastaks 2030 on: Jäätmetekke vältimine ja toodete korduskasutamine ning parandamine on igapäevase käitumise osa ning jäätmetest luuakse uut väärtust toormena. Jäätmetekke vältimise raames tarbitakse mõistlikult ning vajaduspõhiselt keskkonnahoidlikke tooteid ja teenuseid, tekkekohal kogutakse jäätmeid liigiti, jäätmeid käsitletakse kui väärtuslikku ressursi. Jäätmekorraldus lähtub jäätmehierarhiast, kus eelistatult on jäätmetekke vältimine. Kus jäätmete vältimine on võimatu, tuleb toetada toodete korduskasutust ja jäätmete korduskasutuseks ettevalmistamist. Toodete parandamine ja remontimine on võimalik, lihtne ja mugav ning majanduslikult mõttekas. Kasutades tekkinud jäätmeid kui ressursi on võimalik saada loodusvaradest maksimaalset väärtust ja vähendada nõudlust uute loodusvarade järele. Kui ringlussevõtt pole võimalik, siis tuleb eelistada muul viisil taaskasutamist, sh sektoriülest ressursside riskasutamist, et võimalikult vähe suunata jäätmeid põletusse või ladestada neid prügilasse. Jäätmetest toormena väärtuse loomine asendab toormaterjali kasutuselevõttu.

Strateegia „Eesti 2035“ kohaselt on aastaks 2050 Eesti konkurentsivõimeline, teadmispõhise ühiskonna ja majandusega kliimaneutraalne riik, kus on tagatud kvaliteetne ja liigirikas elukeskkond ning valmisolek ja võime kliimamuutustest põhjustatud ebasoodsaid mõjusid vähendada ja positiivseid mõjusid parimal viisil ära kasutada. Eesti majandus on vastutustundlik inimeste ja looduse suhtes. Siin on paindlikku, uuendusmeelset ja vastutustundlikku ettevõtlust ning ausat konkurentsi soodustav turvaline majanduskeskkond. Kohalike ressursside väärindamine on kasvanud ja loodusvarade kasutamisel arvestatakse nii elurikkuse säilimise kui ka sotsiaal-majanduslike mõjudega. Kasutusel on uuenduslikud tehnoloogiad ja looduslähedased lahendused, mis vähendavad ajakulu vahemaade läbimisel ja tagavad hea elukeskkonna terves Eestis.

Ringmajanduse valge raamat⁷ koondab ministeeriumite ja huvirühmade arutelude tulemusel kokku lepitud visiooni, ringmajanduse aluspõhimõtted ja arengusuunad, millest lähtutakse edasistes tegevustes. Dokument toetab erinevaid osapooli, et ringmajandus oleks läbiv raamistik planeerimises, tarbimises, tootmises, poliitikas, elustiilis, kultuuris ja väärtushinnangutes. Valgele raamatule järgneb ringmajanduse tegevuste kava, milles tuuakse välja erinevate valdkondade tegevused ja mõõdikuid. Tõhusa ringmajanduse rakendamisega tagatakse tasakaal ettevõtluse ja keskkonnamuutuse vahel, tõstes konkurentsivõimet ja

⁷ [Ringmajanduse valge raamat](#)

säilitades toorainete varustuskindlust. Looduskeskkonna ressursse kasutatakse kestlikult, võimaldades nende säilimise ja taastumise järgnevatele põlvedele. Tooted on kauakestvad ja materjalid on ohutult pikalt ringluses. Ringmajanduse keskmes on ressursside kasutamise vähendamine, digitaalsed lahendused ja uued ärimudelid, mis ergutavad ka koostööd erinevate ettevõtete ning ettevõtete ja teadusasutuste vahel. Olemas on piisav ekspertide järeelkasv, mis tagab süsteemi jätkusuutlikkuse ning arenemise. Jäätmekava koostamise hetkel on Kliimaministeeriumi poolt koostamisel jäätmeseaduse, pakendiseaduse ja teiste seaduste muutmise väljatöötamiskavatsuste eelnõu.⁸ Eesmärk on tagada puhtam elukeskkond ning saavutada Eesti jäätmehoolduses üleminek ringmajandusele. Selleks on vaja ellu viia struktuursed muudatused, mis aitavad tagada olmejäätmete (sealhulgas olmejäätmete hulka kuuluvate pakendijäätmete) liigiti kogumise ning olmejäätmete ringlussevõtu, sealhulgas sihtarvude saavutamise.

1.2.Riigi tasand

Kliimaministeeriumi ülesanne on välja töötada riigi jäätmekava, mis annab jäätmehoolduse korraldamiseks suunised ning õigusaktid, et kavandatud plaane ja eesmärke võimalikult hästi ellu viia. Keskkonnaamet on Kliimaministeeriumi valitsemisalas tegutsev valitsusasutus, mis annab keskkonnakaitselube, samuti registreerib jäätmeluba mittevajavaid jäätmekäitlejaid, teostab riiklikku järelevalvet ning kohaldab riiklikku sundi seaduses ettenähtud alustel ja ulatuses. Keskkonnaagentuur on Kliimaministeeriumi hallatav riigiasutus, mille tegevusvaldkond on riikliku keskkonnaseire programmi täitmine, keskkonnavaldkonna riigisiseste ja rahvusvaheliste aruannete koostamine, keskkonnaseisundile hinnangute andmine, elutähtsate teenuste, sh ilmaprognoosi tagamine ning seirejaamade, -vahendite ja -seadmete pidamine ja uuendamine.

1.3.Omaavalitsuse tasand

Kohalikul tasandil jäätmehoolduse planeerimisel on tähtis määratleda täpselt kohalikule omaavalitsusele erinevate jäätmehooldusalaõigustega antud õigused ning pandud kohustused. Omaavalitsuste vahelise koostöö aluseks on ühised eesmärgid ja tegevuskava ning identsed kohalikul tasandil jäätmehooldust reguleerivad õigusaktid. Üle Eesti ühtselt toimiva jäätmehoolduse ning käitlussüsteemi toimimise eelduseks on kõigi omaavalitsuste omavaheline koostöö koostööstruktuuride kaudu. Kohalike omaavalitsuste vahelise koostöö

⁸[Jäätmeseaduse, pakendiseaduse jt seaduste VTK](#)

eelisteks on majanduslik kasulikkus, sest see võimaldab õigesti dimensioneerida ja paigaldada jäätmekäitlusrajatised (nt. jäätmekeskus jms), mille tulemusena on halduskulud madalamad ning ühiselt korraldatud taaskasutatavate jäätmete kogumissüsteem on tõhusam.

Rakvere vald on MTÜ Lääne-Viru Jäätmekeskus liige (edaspidi jäätmekeskus). Ühingu eesmärk on jäätmekäitluse korraldamine ja arendamine ning säästva arengu põhimõtete elluviimine Lääne-Virumaal. Ühing on asutatud 2007. a Lääne-Virumaa omavalitsuste poolt. Jäätmekäitlusala tegevust Rakvere vallas reguleerivad valla arengukava², käesolev jäätmekava, jäätmehoolduseeskiri⁹ ning jäätmevaldajate registri põhimäärus¹⁰.

1.4. Ettevõtte tasand

Ettevõtte tasandil reguleerivad jäätmekäitlust keskkonnakaitselood. Kui ettevõtte käitleb teiste isikute tekitatud ja üle antud ohtlike jäätmeid, peab ta omama vastavat keskkonnakaitseluba. Jäätmekäitlejad täidavad järgmisi funktsioone:

- tavajäätmete (sh olmejäätmete, ehitus- ja lammutusjäätmete jm) kogumine ja edasisele käitlemisele (võimalikult palju liigiti kogutud jäätmeid suunatakse ringlusesse) suunamine, korraldatud jäätmevedu vastavalt hanketingimustele;
- ohtlike jäätmete (v.a põlevkivisektoris tekkivate ohtlike jäätmete) kogumine ja edasine käitlemine;
- iseseisvaid jäätmekäitlussüsteeme omavates ettevõtetes tekkivate jäätmete käitlemine;
- jäätmete taaskasutamise protsessis (ka jäätmete korduskasutamiseks ettevalmistamises) osalemine ja oma positiivse panuse andmine.

Ettevõtted kui jäätmetekitajad peavad lähtuma lisaks omavalituse jäätmehoolduseeskirja tingimustest.

1.5. Kodumajapidamine

Kodumajapidamise tasandil on olulised järgmised tegevused: olmejäätmete sortimine tekkekohas, biolagunevate jäätmete liigiti kogumine ja kohtkompostimine, pakendi ja pakendijäätmete eraldi kogumine, ohtlike jäätmete eraldamine ja nende viimine jäätmekeskusesse jm. Kodumajapidamises tekkinud jäätmete käitlemisel on vaja juhendada

⁹ [Rakvere valla jäätmehoolduseeskiri](#)

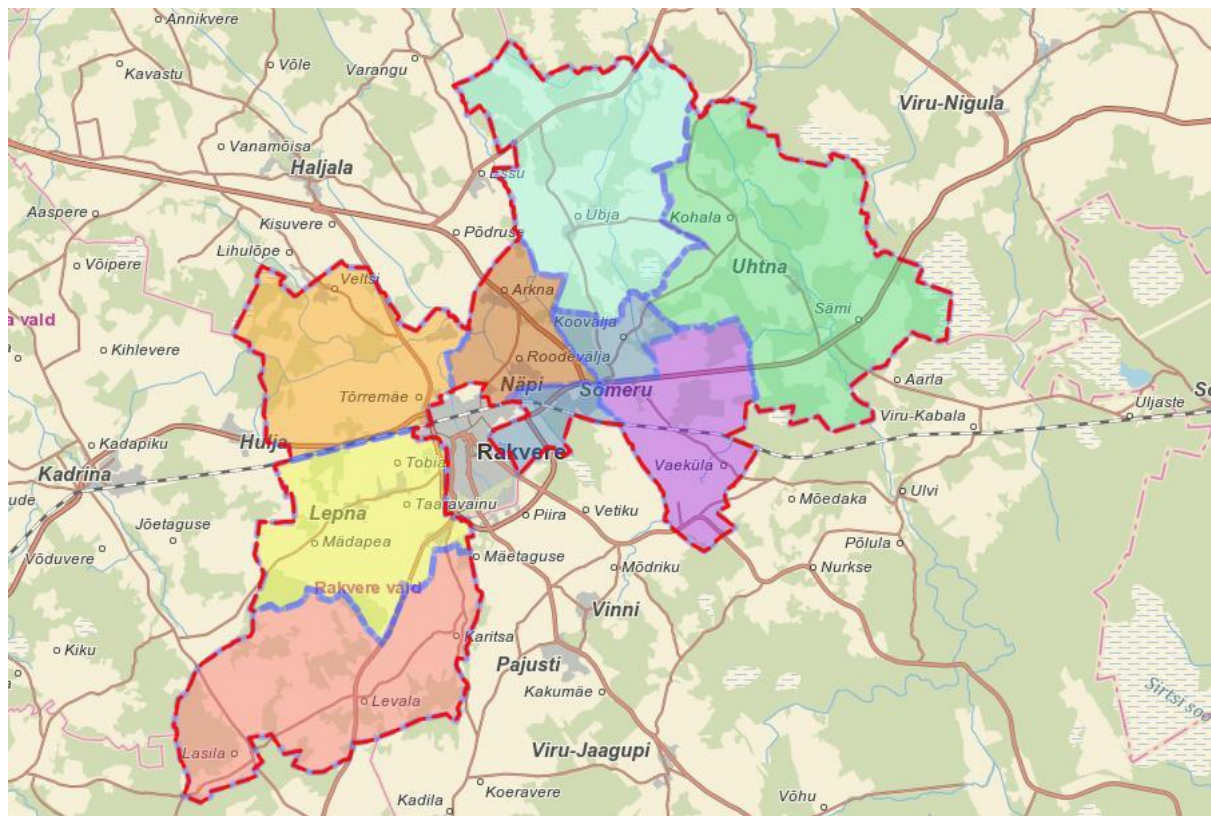
¹⁰ [Rakvere valla jäätmevaldajate registri põhimäärus](#)

valla jäätmehoolduseeskirjast, mis järgib riigi jäätmepoliitika eesmärgi, õigusaktide nõudeid, valla jäätmekava ning kohaliku omavalitsuse jäätmealast infrastruktuuri.

2. Rakvere valla üldiseloostus

2.1. Asukoht

Rakvere vald asub Lääne-Viru maakonnas ja kaardub rõngasvallana ümber Rakvere linna. Valla territoorium moodustab 294,7 km². Vallakeskusest Sõmeru alevikust on Rakvere linna 5 km, Tallinna 98 km, Tartusse 132 km, Pärnusse 187 km ja Narva 114 km. Lähimad sadamad asuvad Tallinnas, Kundas ja Sillamäel. Vallal on hea raudteeühendus Tallinna ja Narvaga.

Joonis 1: Rakvere valla paiknemine. Allikas: Rakvere valla veebileht

Valla haldusterritooriumil paikneb 4 alevikku (Sõmeru, Näpi, Lepna, Uhtna) ja 47 küla (Aluvere, Andja, Aresi, Arkna, Eesküla, Järni, Jäätma, Kaarli, Karitsa, Karivärava, Karunga, Katku, Katela, Kloodi, Kohala-Eesküla, Kohala, Koovälja, Kullaaru, Kõrgemäe, Lasila, Levala, Muru, Mädapea, Nurme, Paatna, Papiaru, Päide, Rahkla, Raudlepa, Raudvere, Roodevälja, Rägavere, Sooaluse, Sämi-Tagaküla, Sämi, Taaravainu, Tobia, Toomla, Tõrma, Tõrremäe, Ubja, Ussimäe, Vaeküla, Varudi-Vanaküla, Varudi-Altküla, Veltsi, Võhma).

Rakvere vald moodustab ühe jäätmeveo piirkonna. Veopiirkonnas asuvate üksik-, kaksik-, rida-, korterelamute ja suvilate arv (ehitamisel ja kasutamisel) on toodud tabelis 1.

Tabel 1:

Eluhoonete arv	Elamu liik					
Asustusüksus	Üksikelamu	Kaksikelamu, kahe korteriga elamu	Ridaelamu	Korterelamu	Suvila, aiamaja	Kokku
Aluvere küla	14	0	0	1	1	16
Andja küla	14	0	0	0	0	14
Aresi küla	23	0	0	1	1	24
Arkna küla	36	0	1	10	1	48
Eesküla	45	0	0	1	1	47
Järni küla	17	0	0	1	0	18
Jäätma küla	10	0	0	0	1	11
Kaarli küla	21	0	0	0	1	22
Karitsa küla	38	0	0	0	0	38
Karivärava küla	27	0	0	0	0	27
Karunga küla	16	0	0	0	0	16
Katku küla	9	0	0	0	0	9
Katela küla	17	0	0	0	0	17
Kloodi küla	14	0	0	2	0	16
Kohala-Eesküla	17	0	0	1	0	18
Kohala küla	78	1	1	1	1	82
Koovälja küla	29	0	0	1	1	31
Kullaaru küla	4	0	0	0	0	4
Kõrgemäe küla	18	0	0	0	1	19
Lasila küla	42	2	0	4	1	49
Lepna alevik	34	0	2	13	0	49
Levala küla	47	0	0	2	2	51
Muru küla	32	0	0	0	0	32

Rakvere valla jäätmekava aastateks 2026-2031

Mädapea küla	33	1	0	1	0	35
Nurme küla	16	0	0	0	0	16
Näpi alevik	59	0	1	6	1	67
Paatna küla	21	0	0	1	1	23
Papiaru küla	12	0	0	0	0	12
Päide küla	49	0	0	0	113	162
Rahkla küla	18	0	0	0	1	19
Raudlepa küla	17	0	0	0	1	18
Raudvere küla	8	0	0	0	0	8
Roodevälja küla	42	0	0	5	2	49
Rägavere küla	22	0	0	1	1	24
Sooaluse küla	10	0	0	0	0	10
Sõmeru alevik	98	3	1	30	20	152
Sämi-Tagaküla	17	0	0	0	0	17
Sämi küla	50	0	0	0	0	50
Taaravainu küla	74	0	0	0	0	74
Tobia küla	26	0	0	0	0	26
Toomla küla	7	0	0	0	0	7
Tõrma küla	30	8	0	7	1	46
Tõrremäe küla	40	0	0	2	0	42
Ubja küla	32	2	4	16	3	57
Uhtna alevik	51	0	1	9	1	62
Ussimäe küla	54	3	0	5	1	63
Vaeküla	21	0	0	10	0	31
Varudi-Vanaküla	28	0	0	0	1	29
Varudi-Altküla	10	0	0	0	0	10
Veltsi küla	26	0	3	9	0	38
Võhma küla	11	0	0	0	0	11
Kogu vald	1484	20	14	139	159	1816

(Allikas: Ehitisregister, juuli 2025)

Suurimad asulad on Sõmeru alevik, kus elab registri andmetel 1113 inimest, Ussimäe küla 396, Lepna alevik 369 ja Näpi alevik 333 elanikuga. Kõige väiksemad on 10 elanikuga Toomla küla ja 5 elanikuga Varudi-Altküla. Järgneb Võhma, kus on 10 elanikku.

Tabel 2. Elanike arv 1. jaanuari 2025 seisuga

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Rakvere vald	5939	5838	5761	5647	5576	5548	5583	5565	5564	5618	5648	5599	5646	5637	5605
sh endine Rakvere vald	2222	2170	2146	2108	2084	2088	2106								
sh endine Sõmeru vald	3717	3668	3615	3539	3492	3460	3477								

Allikas: Rahvastikuregister

Elanike arv 1. jaanuari 2025 seisuga Rahvastikuregistri andmetel on 5605.

2.2.Ärisesektor

Tabel 3. Rakvere valla ettevõtted tegevusala järgi 2024. aasta seisuga.

Tegevusala	Ettevõtete arv
Ehitus	111
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	85
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	68
Töötlev tööstus	66
Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus	60
Muud teenindavad tegevused	38
Veondus ja laondus	27
Haldus- ja abitegevused	32
Kinnisvaraalane tegevus	20
Info ja side	13
Majutus ja toitlustus	10
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	11

Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	7
Haridus	7
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	6
Finants- ja kindlustustegevus	3
Mäetööstus	2
Veevarustus; kanalisatsioon; jäätme- ja saastekäitlus	1

Allikas: [Statistikaamet](#)

Keskkonnaotsuste infosüsteemis¹¹ (edaspidi KOTKAS) andmetel 11.02.2024 seisuga on Rakvere vallas 13 tegutsevat ettevõtet, mis hetkel kehtivad keskkonnakaitselood jäätmete käitlemise õigusega. Lisaks on väljastatud 12 jäätmevaldkonnaregistreeringut. Siiski enamus ettevõtteid tekitavad oma tegevuses jäätmeid, mis ei ole keskkonnakaitseloodiga reguleeritud: ehitusettevõtjad ehitusjäätmeid, katlamajad tuhajäätmeid, tervishoiuasutused meditsiinijäätmeid jne. Täpsemad andmed jäätme-gruppide kaupa tekkinud jäätmete kohta on peatükis 3. Kuigi Statistikaamet näitab kahte mäetööstuse ettevõtet registreerituna Rakvere valda, siis KOTKAS andmetel tegutseb Rakvere valla territooriumil neli ettevõtet, kellele on väljastatud keskkonnakaitseluba maavara kaevandamiseks (2025 seisuga). Lisaks on Keskkonnaameti poolt väljastatud kokku 4 geoloogilise uuringu luba kolmele erinevale ettevõttele ja 1 üldgeoloogilise uuringu luba Rakvere valla territooriumil.

3. Jäätmekava rakendamisega kaasnev keskkonnamõju

Jäätmeseaduse kohaselt on jäätmehoolduse arendamine oma haldusterritooriumil kohaliku omavalitsuse üks ülesannetest. Jäätmekavas püstitatud eesmärkide realiseerimine on kindlasti positiivse mõjuga ümbritsevale keskkonnale, kuna kavas loetletud tegevused aitavad korrastada jäätmekäitlust, suurendada jäätmete liigiti kogumist ja ringlusse suunamist, vähendada prügilasse ladestatavate jäätmete koguseid, seega ka ohtlike jäätmete sattumist keskkonda. Järelevalve tõhustamise, korraldatud jäätmeveo toimimise ja sihipärase teavitustööga on võimalik vähendada prügi omavalitsuste mahapaneku kohtade tekkimist ja muud seadusevastast jäätmete kõrvaldamist, nagu näiteks jäätmete põletamist või matmist.

¹¹ <https://kotkas.envir.ee/>

Vältimaks negatiivset keskkonnamõju on tähtis pakkuda elanikele liigiti kogutud jäätmete üleandmiseks mugavamaid võimalusi võimalikult kodulähedaste üleandmisvõimaluste näol. See suurendab jäätmete liigiti kogumist ja vähendab ladestatavate jäätmete hulka, sealhulgas koormust keskkonnale. Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi KeHJS) § 33 lõige 1 kohaselt on keskkonnamõju strateegiline hindamine kohustuslik kui strateegilise planeerimisdokumendi alusel kavandatakse KeHJS seaduse § 6 lõikes 1 nimetatud tegevust või kavandatav tegevus on eeldatavalt olulise keskkonnamõjuga, lähtudes KeHJS seaduse § 6 lõigetes 2–4 sätestatust. Jäätmekavaga ei kavandata KeHJS § 6 lõikes 1 nimetatud tegevust. Jäätmekavaga ei kavandata eeldatavalt selliseid tegevusi, mis võiksid avaldada olulist negatiivset mõju või põhjustada keskkonnas pöördumatuid muutusi, seada ohtu inimese tervist, heaolu, kultuuripärandit või vara. Kavandatavate tegevustega ei kaasne mõjusid Natura 2000 võrgustiku alale või mõnele muule kaitstavale loodusobjektile.

4. Hetkeolukord jäätmete kogumise ja käitlemisel

Hetkeolukorra ülevaates on välja toodud tekkivate jäätmeliikide kogused ning nende kogumise ja käitlemise korraldus Rakvere valla haldusterritooriumil. Rakvere valla jäätmetekke andmed on saadud Keskkonnaagentuuri Jäätmete infopäringut kasutades. Riiklik jäätmetestatistika andmebaas koondab kokku tekitatud, kogutud ning käideldud jäätmekogused jäätmekäitlejate esitatud jäätmearuannete põhjal. Statistikat kogutakse jäätmeliikide kaupa omavalitsuse täpsusega ning võimalik on eraldi käsitleda tekkivaid jäätmekoguseid ettevõtetes ja majapidamistes. Kõikide tekkivate jäätmekoguste puhul teostati päring andmebaasis nelja aasta kohta (2020-2024). Lisaks antakse käesolevas jäätmekavas ülevaade käitluskohdadest ja jäätmekäitlusest Rakvere vallas.

4.1.Hinnang eelmises jäätmekavas seatud eesmärkide täitmisele

Rakvere valla jäätmekava 2021-2026¹² koostati pärast Sõmeru ja Rakvere valdade ühinemist. Jäätmekava 2021-2026 eesmärk oli käsitleda jäätmehoolduse arendamist, sealjuures rõhutada seatud strateegilisi eesmärke ning käsitleda nende saavutamiseks vajalikke meetmeid. Eesmärkideni jõudmiseks koostati jäätmekava juurde tegevuskava, mis oli jäätmekava 2021-2026 peatükis nr 5 (tabelina). Tegevuskavas täpsustati konkreetselt tegevused ja nende

¹² <https://www.riigiteataja.ee/akt/405022021044>

elluviimise aeg, mis aitavad kaasa strateegiliste eesmärkide saavutamisele. Alljärgnevas Tabelis 4 on toodud hinnang jäätmekavas 2021-2026 seatud eesmärkide täitmisele.

Tabel 4.

Tegevus	Teostamise aeg	Vastutaja	5. aasta maksumus	Teostatavus
Meede 1. Korraldatud segaolmejäätmete vedu: 1. elanike teavitamine korraldatud jäätmeveoga seonduvast, küsimuste ja probleemide lahendamine; 2. järelevalve teostamine; 3. jäätmevaldajate registri pidamine.	1. Pidevalt (infomaterjali, artiklid, loengud); 2. pidevalt; 3. pidevalt.	1. KOV; 2. KOV, KeA; 3. MTÜ Lääne-Viru Jäätmekeskus, KOV		Teostatud
Meede 2. Pakendijäätmete eraldi kogumine: 1. elanikkonna jätkuv teavitamine pakendite kogumissüsteemist, pakendi sorteerimise vajalikkusest ja nende taaskasutamisest tööstuses; 2. vajadusel pakendikonteinerite arvu suurendamine või ümberpaigutamine; 3. avalikus ruumi paigutada süvakonteinerid ja kohtkogumissüsteemi loomine.	1. Pidevalt (infomaterjalid ja loengud); 2. pidevalt; 3. 2021-2023 lõpp.	1. KOV, koolid; 2. ETO, TVO, EPR; 3. KOV (KIK-i toetuse abil).		1. Teostatud 2. Teostatud 3. Ei teostata, kuna avalikud pakendikonteinerid kaotatakse ära ning pakendit tuleb hakata tekkekohal koguma
Meede 3. Biolagunevate jäätmete käitlemine: 1. hange biolagunevate jäätmete korraldatud veoks; 2. elanikkonna teavitamine biolagunevate jäätmete kompostimisvõimalustest eramajapidamistes, kompostrite arvu suurendamine, korterelamutes biolagunevate jäätmete liigiti kogumise toetamine läbi toetusmeetmete; 3. kogukonnakeskustesse ja korterelamute juurde biolagunevate jäätmete kogumissüsteemi loomine;	1. 2021-2023 lõpp; 2. pidevalt (infomaterjalid ja loengud, artiklid); 3. 2021-2023; 4. 2021-2023.	1. KOV 2. KOV ja koolid; 3. KOV (KIK-i toetuse abil); 4. KOV (KIK-i toetuse abil).	1. 5940 eurot (Hanke läbiviimine konsultandi poolt) 2. KIK toetus 5640 euro ulatuses 3. Kortere lamud saavad soovikorral vallalt kogumiskontein	1. Teostatud 2. Teostatud 3. Teostamisel 4. Ei teostata, haljastujäätmeid kompostib jäätmekeskus

Tegevus	Teostamise aeg	Vastutaja	5. aasta maksumus	Teostatavus
4. avalikel haljasaladel tekkivate biolagunevate jäätmete kompostimine selleks sobivates kohtades.			eri (KIK toetus, p. 2)	
Meede 4. Ohtlike jäätmete ja probleemtoodete jäätmete kogumine ja käitlemine. Elanikkonna teavitamine ohtlike jäätmete ja probleemtoodete eraldikogumisest ning nende jäätmeliikide üleandmisvõimalustest.	Pidevalt (infomaterjalid, loengud, artiklid).	KOV, koolid ja Lääne-Viru Jäätmekes kus		Teostatud
Meede 5. Ohtlike jäätmete ja suuremõõtmeliste jäätmete kogumisringide jätkumine.	1-2 korda aastas	KOV, Lääne-Viru Jäätmekes kus	OJKR: ca 25 000 eurot SJKR: ca 10 000 eurot	Teostatud
Meede 6. Jäätmehoolduse regulaarne kavandamine ja järelevalve: 1. Rakvere valla jäätmekava ja jäätmehoolduseeskirja ajakohastamine riiklike õigusaktide ja valdkondlike arengukavade muutumisel; 2. korraldatud jäätmeveo hanke korraldamine ja järelevalve; 3. Omavalitsuste prügi mahapanekukohtade pidev likvideerimine; 4. Infovoldiku koostamine piirkonna jäätmekäitlusnõuete tutvustamiseks; 5. Hoogtööpäevakud valla territooriumil.	1. pidevalt; 2. pidevalt; 3. vajadusel; 4. 2021-2023; 5. aeg-ajalt.	1. KOV; 2. KOV; 3. KOV, KKI, maa omanikud; 4. KOV; 5. KOV.	4.1000 voldikut, 307,20 eurot.	Teostatud
Meede 7. Jäätmealase koostöö arendamine teiste omavalitsuste, riigiametite, taaskasutusorganisatsioonide, MTÜ-de ja ettevõtetega: 1. projektide ja rahataotluste koostamine;	2021-2026, pidevalt	KOV, MTÜ, ettevõtjad, riigiameti, KIK.		Teostatud (1-5) Ei teostatud

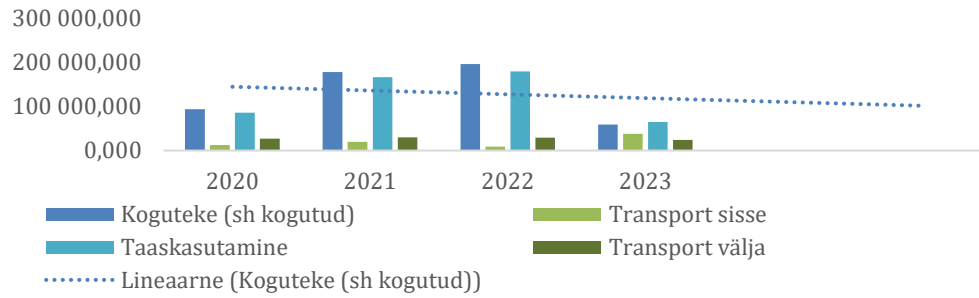
Tegevus	Teostamise aeg	Vastutaja	5. aasta maksumus	Teostatavus
2. korraldatud jäätmeveo konkursi korraldamine; 3. jäätmealase statistika, arvestuse, registrite pidamine; 4. selgitustöö ja ürituste korraldamine, teavitamine; 5. jäätmekava koostamine; 6. jäätmealaste uuringute koostamine.				
Meede 8. Elanikkonna ja ettevõtete motiveerimine keskkonnasäästlikule jäätmekäitlusele, keskkonnahariduse andmine erinevatele vanuserühmadele. 1. Keskkonnasõbraliku ettevõtte valimine 2. Õpilastele, elanikele ja ettevõtjatele infopäevad prügilate, jäätmejaamade ja jäätmekeskustega praktiliseks tutvumiseks 3. Koostöö jätkumine taaskasutusorganisatsioonide ja teiste keskkonnaharidust ja keskkonnahoidu populariseerivate organisatsioonidega 4. Jäätmete teema tutvustamine Keskkonna Kolmapäevade programmides. 5. Õpilastele suunatud üritused	2021-2026, pidevalt.	1. KOV; 2. KOV, Lääne-Viru Jäätme-keskus, prügilad, Keskkonn aamet; 3. KOV, taaskasutus-organisatsioonid; 4. KOV; 5. KOV, koolid.		Teostamisel
Meede 9. Ehitus- ja lammutusjäätmete üleandmine vastavat luba omavale ettevõtjale. 1. koostada vallavalitsusele jäätmeõiendi vorm ning lisada see valla kodulehele. Kohustada ehitus- ja lammutustööde teostajal esitada vallavalitsusele enne tööde algust täidetud jäätmeõidend; 2. Kontrollida ehitus- ja lammutustööde objektidel toimuvat ehitus- ja lammutusjäätmete liigiti kogumist;	1. 2021; 2. 2021-2026; 3. 2021-2026.	1.KOV; 2.KOV, KeA; 3.KOV, Lääne-Viru Jäätme-keskus (KIK-i toetus).	3. ca 36 000 eurot	Teostatud (1, 2) Teostamisel (3)

Tegevus	Teostamise aeg	Vastutaja	5. aasta maksumus	Teostatavus
3. Võimaldada valla kodanikel 1-2 korda aastas tasuta ära anda asbesti sisaldavaid isolatsioonimaterjale, eterniiti ja klaasi.				

*Kui maksumust eraldi välja ei ole toodud, siis on see 0

4.2.Jäätmeteke Rakvere valla territooriumil perioodil 2020-2023

Käesolevas jäätmekavas on olemasoleva olukorra kirjeldamisel kasutatud Rakvere Vallavalitsusele kättesaadavat teavet ja riikliku jäätimestatistika ning -aruannete andmeid. Riiklik jäätimestatistika andmebaas koondab kokku tekitatud, kogutud ning käideldud jäätmekogused jäätmekäitlejate esitatud jäätmearuannete põhjal. Statistikat kogutakse jäätmeliikide kaupa omavalitsuse täpsusega ning võimalik on eraldi käsitleda tekkivaid jäätmekoguseid ettevõtetes ja majapidamistes. Statistiliste andmete analüüsimisel on lähtutud andmetest perioodil 2020-2023. Jäätimestatistika võimaldab mõningaid andmeid ka jäätmete käitluse kohta, kuid need ei peegelda täielikult tegelikku jäätmemajanduse olukorda Rakvere vallas. Peamine põhjus on, et jäätmekäitlejatel on küll kohustus pidada arvestust, millistest omavalitsustest jäätmeid vastu võetakse, kuid neil ei ole kohustust pidada eraldi arvestust selle kohta, millise omavalitsuse jäätmeid, millises koguses ja kuidas nad taaskasutavad või ringlusesse suunavad. Taaskasutus ja ringlussevõtt jäätmeliikide lõikes kajastub jäätmekäitlejate jäätmevoogudes summaarselt, mitte üksikute omavalitsuste kaupa. Seetõttu tuleb käesolevas peatükis kajastatud andmetesse suhtuda kriitiliselt. Rakvere valla jäätmete koguteke on olnud perioodil 2020-2023 langustrendis (vt joonis 1) . Aastatel 2021 ja 2022 on märgata võrreldes ülejäänud aastatega oluliselt suuremat jäätmeteket. Taaskasutatud jäätmete kogus tonnides on alates 2020. aastast püsinud jäätmetekkega üsna samal tasemel. Peamiselt on taaskasutatud puukoore- ja puidujäätmeid, olmereovee puhastusseteid ning valdavas osas sisse transporditud betooni- ja tellisejäätmeid. Liigiti kogutud olmejäätmete osakaal kogu 2023. aasta jäätmetekkest moodustas 82 % ning pakendijäätmete osakaal ca 69 %.

Joonis 1: Jäätmete kogutud ja käitlemine Rakvere vallas 2020-2023

Tabel 5: Liigiti kogutud jäätmete osakaal nende arvutuslikust kogutekkest aastal 2023

Jäätmeliik	Liigiti kogutud 2023. aastal, t	Liigiti kogutud jäätmete osakaal, %	Arvestuslik % segaolme-jäätmetest (Eesti keskmine)	Arvutuslik kogus segaolmejäätmete hulgas, t	Koguteke (teoreetiliselt olmejäätmete hulgas + liigiti kogutud), tonnides
Biolagunevad jäätmed	633,701	11,2%	37,61	483,01	1116,71
Klaas	41,569	0,7%	5,83	74,87	116,44
Paber ja kartong	1547,639	27,3%	14,33	184,04	1731,67
Tekstiil ja rõivad	8,940	0,2%	5,41	69,48	78,42
Plast	37,24	0,7%	13,82	177,49	214,73
Puit	0	0,0%	0,6	7,71	7,71
Metall	11,14	0,2%	2,07	26,58	37,72
Elektroonika	107,494	1,9%	0,98	12,59	120,08
Ohtlikud jäätmed	54,88	1,0%	0,01	0,13	55,01
Pakendid	3911,782	68,9%	26,28	337,51	4249,29

Allikas: Keskkonnaagentuur

Enim liigiti kogutud jäätmetest moodustavad pakendjäätmed (68,9%), sellele järgnevad paber ja kartong (27,3%) ning biolagunevad jätmed (11,2 %). Segaoimejätmete hulgas võis olla 2023. aastal kõige rohkem biolagunevaid jätmeid, kuna tulemused on saadud arvutuslikult Eesti keskmist arvestades. Arvutusel võetud arvesse SEI Tallinn ""Segaoimejätmete koostise uuringu""¹³ põhjal saadud tulemusi vastavalt Eesti maapiirkondadele.

Kohalik omavalitsus peab käesoleval hetkel korraldama vähemalt järgmiste jätmete liigiti kogumise:

1. paber ja kartong (20 01 01);
2. plastid (20 01 39);
3. metallid (20 01 40);
4. klaas (20 01 02);
5. biolagunevad aia- ja haljastujätmed (20 02 01);
6. biolagunevad toidu- ja köögijätmed (20 01 08);
7. bioloogiliselt mittelagunevad aia- ja haljastujätmed (20 02 02, 20 02 03);
8. pakendid (15 01), sealhulgas paber- ja kartongpakendid (15 01 01), plastpakendid (15 01 02), puitpakendid (15 01 03), metallpakendid (15 01 04), komposiitpakendid (15 01 05), klaaspakendid (15 01 07), tekstiilpakendid (15 01 09) ja muud jäätmeseaduse §-s 7 esitatud olmejätmete mõistele vastavad pakendid;
9. puit (20 01 38);
10. tekstiil (20 01 10, 20 01 11);
11. suurjätmed (20 03 07);
12. probleemtoodete jätmed (20 01 21*, 20 01 23*, 20 01 34, 20 01 35*, 20 01 36);
13. ravimijätmed (20 01 32, 20 01 31*, 20 01 95*, 20 01 96*, 20 01 97*, 20 01 98*)
14. ohtlikud jätmed (jätmenimistu alajaotises 20 01 tärniga "*" tähistatud jätmed) ning olmes tekkinud ohtlikke aineid sisaldavad või nendega saastunud pakendid jäätmekoodiga 15 01 10*.

Rakvere vallas saab alates 01.08.2023 tekkekohal jäätmevedajale üle anda lisaks segaoimejätmetele (20 03 01), biolagunevaid toidu- ja köögijätmeid (20 01 08) ning vanapaberit (20 01 01). Valla kodanikel on võimalik jäätmeveoga hõlmamata jätmed viia

¹³ https://www.envir.ee/sites/default/files/sortimisuuringu_lopparuanne.pdf

MTÜ-sse Lääne-Viru Jäätmekeskus. Erinevat liiki jäätmete avalikud kogumispunktid on väljatoodud järgnevates alapunktides.

4.3. Pakend

Pakend on mis tahes materjalist valmistatud toode, mida kasutatakse kauba mahutamiseks, kaitsmiseks, käsitlemiseks, kätte toimetamiseks ja esitlemiseks selle kauba olelusringi vältel: toormest kuni valmiskaubani ning tootja käest tarbija kätte jõudmiseni. Pakendiks loetakse ka samal eesmärgil kasutatavaid ühekorrapakendeid.

Pakendijäätmed on mis tahes pakendid või pakendimaterjal, mis muutub pärast pakendi kasutamist jäätmeteks. Pakendijäätmeteks ei loeta pakendi ja pakendimaterjali tootmisel tekkinud jääke.

Pakendiseadus kehtestab nõuded pakendi ja pakendijäätmete kasutamisele, soodustades sellega pakendi või pakendimaterjali ringlust ja taaskasutamist. Pakendid ja nendest tekkivad jäätmed on üheks oluliseks aspektiks, millele viimasel ajal tähelepanu on pööratud. Suur osa pakendijäätmetest on ühekorrapakendid, mille taaskasutamise süsteem ei ole veel välja kujunenud. Korraldatud on alkoholi- ja joogipakendite (klaas-, plast- ja metallpakendite) kogumine, sorteerimine ja taaskasutamine, millele andis tõuke Pakendiaktsiisi seadus ja pakenditele kehtestatud tagatisraha süsteem (niinimetatud pandipakendid).

Pakendijäätmed moodustavad olulise osa olmejäätmetest ja prognooside kohaselt pakendijäätmete osatähtsus kasvab. Sihtasutus Stockholmi Keskkonnainstituudi Tallinna Keskuse uuringutulemuste põhjal arvatud Rakvere valla pakendijäätmete sisaldus segaolmejäätmetes on 26.28%. Pakendijäätmete arvutuslik koguteke Rakvere vallas (liigiti kogutud + segaolmejäätmete hulgas olevad pakendijäätmed) oli sellest lähtuvalt 2023. aastal 4249,29 tonni.

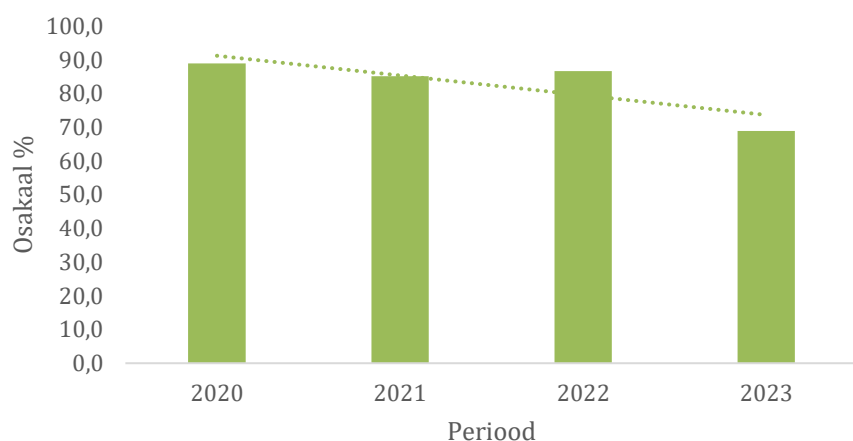
Tabel 1: Pakendijäätmete teke Rakvere valla territooriumil perioodil 2020-2023

Aasta	Kogu teke, t	Transport sisse	Taaskasutus	Taaskasutus, %	Transport välja
2020	3942,751	242,624	1860,201	47%	804,815
2021	4464,97	815,067	2433,715	55%	2831,032

2022	3408,328	40,068	258,851	8%	3152,202
2023	3911,782	1698,015	379,451	10%	2309,547

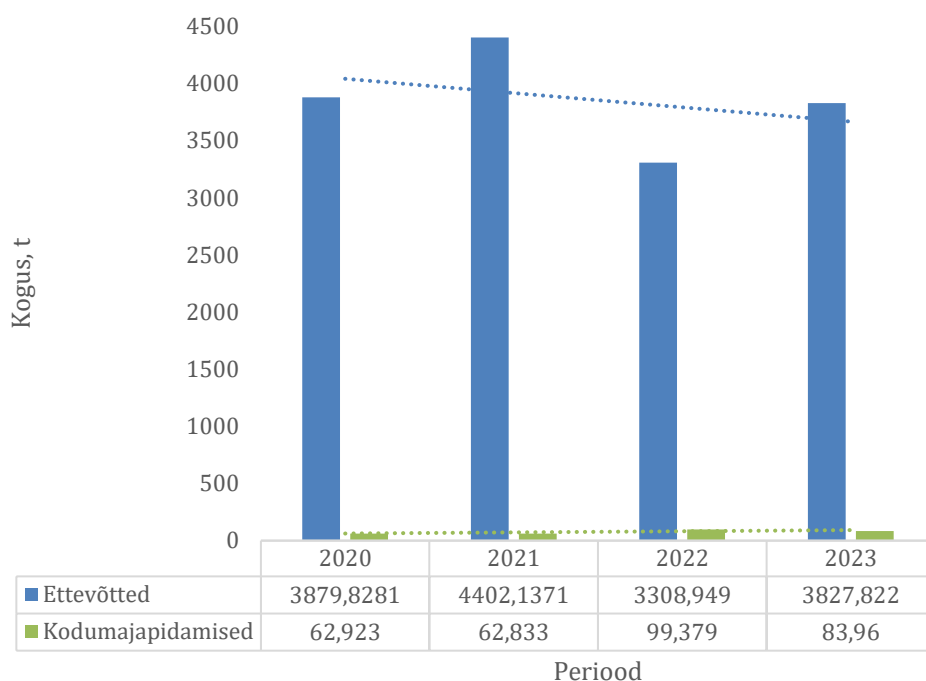
Allikas: Keskkonnaagentuur

2023. aastal koguti Rakvere valla territooriumilt olme- ja pakendjäätmekokku ca 6959,9 tonni, millest pakendjäätmekokku oli 3911,8 tonni, olmejäätmekokku 1762,8 tonni ja segaolmejäätmekokku 1284,3 tonni. Jättes arvesse võtmata segaolmejäätmekokku, moodustas olmejäätmekokkudest liigiti kogutud pakendi osakaal 2023. aastal 68,9 %. Võrreldes varasematel aastatel liigiti kogutud pakendjäätmekoguseid 2023. aasta kogusega, saab järeldada, et pakendjäätmekokkude osakaal olmejäätmekokkude hulgas on langenud (vt. joonis 2).

Joonis 2: Liigiti kogutud pakendjäätmekokkude osakaal olmejäätmekokkudest 2020-2023

Rakvere vallas on peamised pakendjäätmekokkude tekitajad ettevõtted (vt. joonis 3). Vaadeldes jooniseid 2 ja 3 nähtub, et pakendjäätmekokkude osakaal olmejäätmekokkudes seostub ettevõtetelt saadud pakendjäätmekogusega. Ettevõtetelt saadud liigiti kogutud pakendjäätmekokkude trend on langenud. Seevastu kodumajapidamistest saadud liigiti kogutud pakendjäätmekokkude trend on tõusnud. See näitab, et kodanike teadlikkus on aastatega tõusnud.

Joonis 3: Ettevõtetelt ja kodumajapidamistelt saadud pakendijäätmed 2020-2023

4.3.1. Pakendijäätmete kogumis- ja käitlussüsteem

Pakendiseadus lähtub tootjavastutuse põhimõttest, mis tähendab, et pakendiettevõtjad (pakendajad, maaletoojad, sisuliselt ka kaubandus) on kohustatud tasuta tagasi võtma kõik pakendid, mis on turule toodud. Pakendiseaduse § 20 alusel on pakendiettevõtja, kes müüb pakendatud kaupa lõppkasutajale või tarbijale, kohustatud lõppkasutajalt või tarbijalt tasuta tagasi võtma müüdud kauba müügipakendi ja -pakendijäätmed. Tagasivõtmise nõue hõlmab vaid pakendit, mille tüüp, kuju ja suurus vastavad selles müügikohas müüdava kauba pakendile ja selle kauba müüja poolt üleantava kauba pakendile. Sellest tulenevalt peab olema müügikohtades informatiivne teade tarbijatele pakendi tagasivõtmise kohast (lähima pakendijäätme vastuvõtupunkti või konteineri asukoht). Ettevõtte võib pakendijäätmete kogumist ja taaskasutamist korraldada ise või delegeerida oma kohustused akrediteeritud tootjavastutusorganisatsioonidele, kes korraldavad pakendikonteinerite paigalduse ja tühjendamise. Pakendiseaduse kohaselt on tarbija kohustatud pakendi ja pakendijäätmed tagastama tühjalt ja liigiti sordituna vastavalt kohaliku omavalitsuse jäätmehoolduseeskirjas kehtestatud korrale ja pakendiettevõtja või taaskasutusorganisatsiooni nõuetele. Pakendiseaduse alusel on akrediteeritud üks tagatisrahaga pakendite kogumisega tegelev taaskasutusorganisatsioon (Eesti Pandipakend OÜ) ja kolm peamiselt konteinerite kaudu kogutava muu müügipakendiga tegelevat taaskasutusorganisatsiooni - MTÜ Eesti

Taaskasutusorganisatsioon (ETO), MTÜ Eesti Pakendiringlus (EPR) ja Tootjavastutusorganisatsioon OÜ (TVO).

Rakvere vallas paiknevad Eesti Pandipakend OÜ pandipakendi tagastuspunktid:

- Uhtna Pood OÜ, Mõisa 1, Uhtna alevik;
- Sõmeru kauplus, Puiestee 6, Sõmeru alevik;
- Põhjakeskuse Hyper Rimi, Tõrremäe küla;
- Elektra kauplus, Tobia küla;
- LIDL Rakvere, Ussimäe tänav 1

Rakvere valla territooriumile on paigutatud 67 segapakendi kogumiskonteinerit, kuhu saab iga valla elanik tasuta viia segapakendi. Lisaks on 3 paber- ja kartongpakendi kogumiskonteinerit (Lepna alevikus, Tõrma külas ja Tõrremäe külas) ning 9 klaaspakendi konteinerit. Kõik konteinerid on varustatud infokleebistega. Kui kleebis on kulunud, siis asendab selle taaskasutusorganisatsioon. Taaskasutamiseks peavad pakendijäätmed olema konteinerisse paigutades puhtad või vähemalt kaanega kaetud, et ei määriks ära teisi konteinerisse juba paigutatud pakendijäätmeid. Tugevalt määrdunud pakend kuulub segaolmejäätmete hulka mis viiakse olmejäätmete konteinerisse.

Tabel 2: Pakendikonteinerite paiknemine Rakvere vallas pakendiorganisatsioonide kodulehtede alusel.

Pakendiorganisatsioon	Objekti aadress	Konteineri maht	Jäätmeliik
ETO	Kohala küla, Alleevahe tee 6, endise poe parkla	2,5 m ³	Segapakend
ETO	Näpi alev, Näpi tee bussipaviljoni kõrval	2 x 1,1 m ³	Segapakend
ETO	Roodevälja küla, Vahtra allee	2,5 m ³	Segapakend
ETO	Sõmeru alevik, Pikk tn	4 x 1,1 m ³	Segapakend

Pakendiorganisatsioon	Objekti aadress	Konteineri maht	Jäätmeliik
ETO	Sõmeru alevik, Pikk tn	3 m ³	Klaaspakend
ETO	Sõmeru alevik, Puiestee 5 (Sõmeru poe parkla)	4 x 1,1 m ³	Segapakend
ETO	Sõmeru alevik, Puiestee 5 (Sõmeru poe parkla)	3 m ³	Klaaspakend
ETO	Ubja küla, Sõmeru mnt 2	2,5 m ³	Segapakend
ETO	Ubja küla, Sõmeru mnt 2		
ETO	Uhtna alevik, Uhtna maja 7	2,5 m ³	Segapakend
ETO	Vaeküla, Vaeküla tee 14, laudahoone otsas	4,5 m ³	Segapakend
ETO	Arkna, elamu 16	4,5 m ³	Segapakend
ETO	Arkna, elamu 17	4,5 m ³	Segapakend
ETO	Veltsi, ridaelamu 17 sissesõidutee	2 x 2,5 m ³	Segapakend
ETO	Veltsi, Veltsi kortermajad (suurelamud)	2,5 m ³	Segapakend
ETO	Veltsi, Veltsi lasteaed-alkool	2,5 m ³	Segapakend
TVO	Kohala-Eesküla, Tompsi	0,66 m ³	Segapakend
TVO	Näpi alevik, Näpi tee 20	2,5 m ³	Segapakend
TVO	Paatna küla, Mardi	1,5 m ³	Segapakend

Pakendiorganisatsioon	Objekti aadress	Konteineri maht	Jäätmeliik
TVO	Sõmeru alevik, Põllu L1	1.1 m ³ ; 1,5 m ³	Segapakend
TVO	Sõmeru alevik, Pikk tn L2	2 x 1,1 m ³	Segapakend
TVO	Sõmeru alevik, Aia tn	1,1 m ³	Segapakend
TVO	Ubja küla, Silmu tee 2	0,66 m ³ ; 1,5 m ³	Segapakend
TVO	Vaeküla, Vaeküla tee 14 (bussipeatuse kõrval)	1,1 m ³	Segapakend
TVO	Aresi küla, Kirbuti tee (bussipeatus)	1,1 m ³	Segapakend
TVO	Uhtna alevik, Nooruse L2	1,1 m ³	Segapakend
TVO	Uhtna alevik, Nooruse L1	3,6 m ³	klaaspakend
TVO	Tõrremäe küla, Haljala tee 1	1,1 m ³ ; 0,77 m ³	Plast, metall ja papp
EPR	Eesküla, Tammiku	2 x 1,1 m ³	Segapakend
EPR	Järni küla	2 x 1,1 m ³	Segapakend
EPR	Karitsa küla	3 x 1,1 m ³	Segapakend
EPR	Kloodi küla, Rahunurme	4,5 m ³	Segapakend
EPR	Lasila küla, Mäe tn 1	2 x 1,1 m ³	Segapakend
EPR	Lasila küla, Vahtra pst 11	2 x 1,1 m ³	Segapakend
EPR	Lasila küla, Mihklirahva	2 x 1,1 m ³	Segapakend
EPR	Lepna alevik, Energia pst 6	5 x 1,1 m ³	Segapakend
EPR	Lepna alevik, Energia pst 6	3 x 1,5 m ³	Segapakend

Pakendiorganisatsioon	Objekti aadress	Konteineri maht	Jäätmeliik
EPR	Lepna alevik, Lasteaia tn 2	2 x 1,1 m ³	Segapakend
EPR	Lepna alevik, Lasteaia tn 2	1,1 m ³	Paber- ja kartongpakend
EPR	Lepna alevik, Hämariku tee	2 x 1,1 m ³	Segapakend
EPR	Lepna alevik, Lasteaia tänav	5 x 1,1 m ³	Segapakend
EPR	Lepna alevik, Lasteaia tänav	2,5 m ³	Paber- ja kartongpakend
EPR	Levala küla, Adelaide	2 x 1,1 m ³	Segapakend
EPR	Levala küla, Sepanõmme tee	2 x 1,1 m ³	Segapakend
EPR	Mädapea küla, Talulao	6 x 1,1 m ³	Segapakend
EPR	Mädapea küla, Aru	4,5 m ³	Segapakend
EPR	Päide küla, Niidu vkt 188	3 x 1,1 m ³	Segapakend
EPR	Tõrma küla, Kasenurga	2,5 m ³	Paber- ja kartongpakend
EPR	Tõrma küla, Kasenurga	1,5 m ³	Klaaspakend
EPR	Tõrma küla, Vana-Tõrma tee	2 x 1,1 m ³	Segapakend
EPR	Tõrremäe küla, Haljala tee 13	1,5 m ³	Paber- ja kartongpakend
EPR	Tõrremäe küla, Haljala tee 13	2 x 1,1 m ³	Segapakend
EPR	Tõrremäe küla, Haljala tee 13	2,5 m ³	Segapakend
EPR	Tõrremäe küla, Sireli	4,5 m ³	Segapakend

Pakendiorganisatsioon	Objekti aadress	Konteineri maht	Jäätmeliik
EPR	Ussimäe küla, Pagusoo	4,5 m ³	Segapakend
EPR	Ussimäe küla, Pagusoo 7	4,5 m ³	Segapakend

Kõikidesse avalikesse pakendite kogumiskohtadesse saavad elanikud pakendijäätmeid ära anda tasuta. Jäätmekava koostamise hetkel pakendikotiteenust ehk tasuta tekkekohal pakendijäätmete üleandmisvõimalust Rakvere valla territooriumil ei pakuta.

4.4. Biolagunevad jäätmed

Biolagunevad jäätmed on aeroobselt või anaeroobselt lagunevad jäätmed, nagu toidujäätmed, paber ja papp ning biojäätmed, mille alla kuuluvad aia- ja haljastujäätmed ning kodumajapidamises, jaemüügikohas, toitlustusasutuses ja toiduainetööstuses tekkinud toidu- ja köögijäätmed. SA Stockholmi Keskkonnainstituudi Tallinna Keskuse läbiviidud uuringu tulemuste kohaselt moodustas 2020. aastal biojäätmete sisaldus segaolmejäätmetes Eesti maapiirkondades 37.61%. Biolagunevate jäätmete koguste vähendamiseks olmejäätmete hulgast tuleb biojäätmed eraldi koguda ning suunata kompostimisele. Prügilasse ladestatavate olmejäätmete hulgas ei tohi biolagunevaid jäätmeid olla üle 20 massiprotsendi alates 2020. aasta 16. juulist. Riigi jäätmekava alusel pidi biolagunevate jäätmete ringlussevõtu osakaal jäätmeliigi kogumassist 2020. aastaks olema 13%. Aastal 2020 oli ringlussevõtu osakaal jäätmeliigi kogumassist 11%¹⁴. Seega riiklikku sihttaset aastaks 2020 ei saavutatud ning biojäätmete lahuskogumine ja kompostimine vajab jätkuvalt jõulist propageerimist kõigis omavalitsusüksustes.

Võttes arvesse eeltoodut oli Rakvere vallas 2023. aastal segaolmejäätmete hulgas arvutuslikult **483,01 tonni**¹⁵ biolagunevaid jäätmeid. Biolagunevate jäätmete koguste vähendamiseks segaolmejäätmete hulgast tuleb neid eraldi koguda ning kompostida või anda üle jäätmevedajale.

¹⁴ <https://kliimaministeerium.ee/jaatmekava1>

¹⁵ 2023. aastal tekkinud segaolmejäätmete kogus (1284,27) * Eesti keskmine biolagunevate jäätmete % segaolmejäätmete hulgas (37,61%) / 100

4.4.1. Biolagunevad toidu- ja köögijäätmed

Biolagunevad köögijäätmed on riknenud toit ja toidujäätmed, tahked riknenud puu- ja köögiviljad, nende koored, liha- ja kalajäätmed, kalaluud, muna- ja pähklikoored, pabermassist munarestid, majapidamispaber, pabersalvrätid, kohvipaks, paberfiltrid, lõikelilled, ilma potita toataimed. Rakvere vallas kogutakse alates 2023. aasta augustist biolagunevaid köögijäätmeid tekkekohal eraldi. Jäätmevaldajatel on võimalus tiheasustusega aladel tellida jäätmete äravedu jäätmevedaja poolt või kohapeal kompostida. Hajaasustusega aladel biojäätmed kompostitakse.

Tabel 8. Liigiti kogutud ja taaskasutatud biolagunevad toidu- ja köögijäätmed Rakvere vallas perioodil 2020-2023

Aasta	Kogu teke, t	Transport sisse	Liigiti kogutud kokku	Taaskasutus	Taaskasutus, %	Transport välja
2020	0,1	4,98	5,08	5,08	100%	0
2021	0	0,842	0,842	0,842	100%	0
2022	0	1,784	1,784	1,784	100%	0
2023	633,701	0	633,701	0,026	0%	633,675

Allikas: Keskkonnaagentuur

Olmejäätmetest (jaotuskood 20) eraldi kogutud biolagunevate köögijäätmete osakaal Rakvere vallas perioodil 2020-2023 oli keskmiselt 3,1 %. Keskkonnaagentuuri andmetel olid 2020-2023 peamised biolagunevate köögijäätmete tekitajateks ettevõttes (vt. tabel 9). Arvestades Eesti keskmist biolagunevate köögijäätmete protsenti segaolmejäätmete hulgas (37,61%), oli arvutuslikult 2023. aastal Rakvere vallast kokku kogutud segaolmejäätmete hulgas 663 tonni biolagunevaid köögijäätmeid. Seda on sama palju, kui liigiti kokku kogutud biolagunevaid köögijäätmeid.

Tabel 9. Liigiti kogutud biolagunevad toidu- ja köögijäätmed Rakvere valla ettevõtetes ja majapidamistes (kogused tonnides)

Aasta	Ettevõtted	Majapidamised
2020	0,1	0
2021	0	0

2022	0	0
2023	609,561	24,14

Allikas: Keskkonnaagentuur

Tõenäoliselt on Rakvere vallas tekkivate biolagunevate toidu- ja köögijäätmete kogus märgatavalt suurem, sest majapidamistes toimuv kompostimine ei kajastu jäätmestatistikas, samuti sattus vaadeldaval perioodil suur osa majapidamiste biolagunevatest toidu- ja köögijäätmetest segaolmejäätmete hulka (ca 483 tonni)

4.4.2. Biolagunevad aia- ja haljastujäätmed (sh biolagunevad kalmistujäätmed)

Biolagunevad aia- ja haljastujäätmed on kokku riisunud lehed, pügatud muru, umbrohud, ülejäänud või riknenud aedviljad, väikesed oksad ning lõikelilled.¹⁶ Rakvere vallas liigiti kokku kogutud biolagunevate aia- ja haljastusjäätmete andmed on välja toodud tabelis 10, kust nähtub, et vallas ei taaskasutata nimetatud jäätmeid, vaid transporditakse välja.

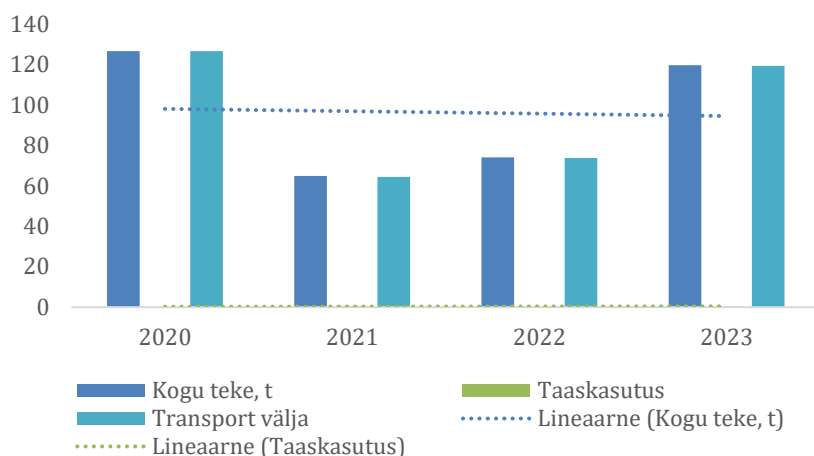
Jooniselt 4 nähtub, et biolagunevate aia- ja haljastusjäätmete liigiti kogumise trend on väikses languses ning taaskasutus väikses tõususes.

Tabel 10. Liigiti kogutud ja taaskasutatud biolagunevad aia- ja haljastujäätmed Rakvere vallas perioodil 2020-2023

Aasta	Kogu teke, t	Transport sisse	Liigiti kogutud kokku	Taaskasutus	Taaskasutus, %	Transport välja
2020	126,65	0	126,65	0	0%	126,65
2021	64,95	0	64,95	0,59	1%	64,36
2022	74,08	0	74,08	0,338	0%	73,742
2023	119,66	0	119,66	0,31	0%	119,35

Allikas: Keskkonnaagentuur

¹⁶ <https://kliimaministeerium.ee/liigitikogumine/biolagunevadaiajaatmed>

Joonis 4: biolagunevate aia- ja haljastujäätmete kogu teke 2020-2023

Olmejäätmetest (jaotuskood 20) eraldi kogutud biolagunevate aia- ja haljastujäätmete osakaal Rakvere vallas perioodil 2020-2023 oli keskmiselt 1,9 %. Keskkonnaagentuuri andmetel olid 2020-2023 peamised biolagunevate aia- ja haljastujäätmete tekitajateks ettevõtted (vt. tabel 11).

Tabel 11. Liigiti kogutud biolagunevad aia- ja haljastujäätmed Rakvere valla ettevõtetes ja kodumajapidamistes (kogused tonnides)

Aasta	Ettevõtted	Majapidamised
2020	97,38	29,27
2021	33,68	31,27
2022	74,08	0
2023	65,72	53,94

Allikas: Keskkonnaagentuur

Rakvere vallas Tõrma külas asuvale Tõrma kalmistule on eraldi paigaldatud olmejäätmete konteinerid ja biolagunevate haljastujäätmete konteinerid. Biolagunevad haljastujäätmed viiakse Tõrma kalmistult MTÜ-sse Lääne-Viru Jäätmekeskus.

Segaolmejäätmete sekka sattuvate biolagunevate jäätmete koguste vähendamiseks tuleb propageerida nende kohapealset kompostimist ja arvestada sellega, et juba alates 1. jaanuarist 2008 on haljastujäätmete panek olmeprügi hulka keelatud. Seega, kui kompostimise võimalus puudub, tuleb majapidamistes tekkinud haljastujäätmed toimetada jäätmekeskusesse. Lubatud

on kuivade okste põletamine tuulevaikse ilmaga naabreid mittehäirival moel. Jälgida tuleb tuleohutusnõudeid.

4.5. Ehitus- ja lammutusjäätmel

Ehitus- ja lammutusjäätmel on sellised jäätmel, mis tekivad ehitus- ja lammutustööde käigus. Näiteks kuuluvad ehitus- ja lammutusjäätmel hulka hoonete ehitamisel või renoveerimisel tekkinud ehitusmaterjalide jäägid, hoonete lammutamisel tekkinud betoon, tellised, puit jms materjalid, aga ka teede ehitamisel ja korrashoiul tekkivad kivid ja pinnas ning freesasfalt. Vastavalt vallas kehtivale jäätmehoolduseeskirjale tuleb ehitus- ja lammutusjäätmel sortida liigiti nende tekkekohal. Sortimisel lähtutakse jäätmel taaskasutusvõimalustest. Ehitus- ja lammutusjäätmel nõuetekohase käitlemise eest vastutab jäätmelvaldaja.

Ehitus- ja lammutusjäätmel valdaja on oma tegevuses kohustatud korraldama oma jäätmel taaskasutamise või andma jäätmel käitlemiseks üle jäätmeluba omavale isikule. Rakvere vallas tekkivaid ehitus- ja lammutusjäätmel saab tasu eest üle anda MTÜ-le Lääne-Viru Jäätmelkeskus. Ehitus- ja lammutusjäätmel puhul kehtib saastaja maksab printsiip.

MTÜ Lääne-Viru Jäätmelkeskus võtab vastu järgmisi ehitus- ja lammutusjäätmel:

- oksad, risu;
- eelsorteeritud puit;
- töödeldud (liimitud, lakitud, värvitud mööblidetailid) puit;
- kivid, betoonitükid (kuni 0,5 m);
- kipsipõhised ehitusmaterjalid;
- ehitus- ja lammutuspraht;
- asbesti sisaldavad ehitusjäätmel.

Euroopa Komisjoni poolt on liikmesriikidele seatud sihtarv, mille kohaselt tuleb alates 1. jaanuarist 2020 taaskasutada 70% tekkinud ehitus- ja lammutusjäätmeltest. Eestis on see sihtmäär saavutatud, kuid väga suure osa taaskasutusest moodustab kasutamine tagasitäiteks (nt maa-alade täitmine, vanade karjäärade korrastamine jms), samas kui jäätmehierarhiat arvestades on eelistatumaks variandiks jäätmel materjalina ringlussevõtt.¹⁷ Rakvere vallas oli 2023. aastal taaskasutuse protsent 54% (vt. Tabel 12), enamus tekkinud jäätmeltest transporditakse valla territooriumilt välja ning käideldakse mujal. Tulenevalt jäätmeseadusest

¹⁷ Riigi jäätmekava 2023-2028

on ettevõttel õigus ladustada jäätmeid, kui need taaskasutatakse 3 aasta jooksul nende ladustamisest arvates, mis selgitab Tabelis 12 nähtuvat asjaolu, et perioodil 2020-2023 on tekke kogus mõnevõrra väiksem, kui taaskasutatud kogus ja välja transporditav kogus kokku (st. lao seis on aasta alguses olnud suurem, kui aastal tekkinud kogus).

Tabel 12: Liigiti kogutud ja taaskasutatud ehitus- ja lammutusjäätmed Rakvere vallas perioodil 2020-2023

Aasta	Kogu teke, t	Transport sisse	Liigiti kogutud kokku	Taaskasutus	Taaskasutus, %	Transport välja
2020	8389,056	4704,215	13093,271	5999,435	46%	7712,998
2021	4048,288	91,267	4139,555	499,49	12%	3351,367
2022	12826,38	592,08	13418,46	10055,909	75%	3368,732
2023	3605,751	9144,171	12749,922	6939,396	54%	2823,893

Allikas: Keskkonnaagentuur

Kõige enam on jäätmearuannete kohaselt 2020-2023 perioodil Rakvere vallas ehitus- ja lammutusjäätmetest taaskasutatud betooni, telliseid ja pinnast.

Tabelis 13 nähtub, et peamiseks ehitus- ja lammutusjäätmete tekitajateks Rakvere vallas on ettevõtted.

Tabel 13: Liigiti kogutud ehitus- ja lammutusjäätmed Rakvere valla ettevõtetes ja kodumajapidamistes (kogused tonnides)

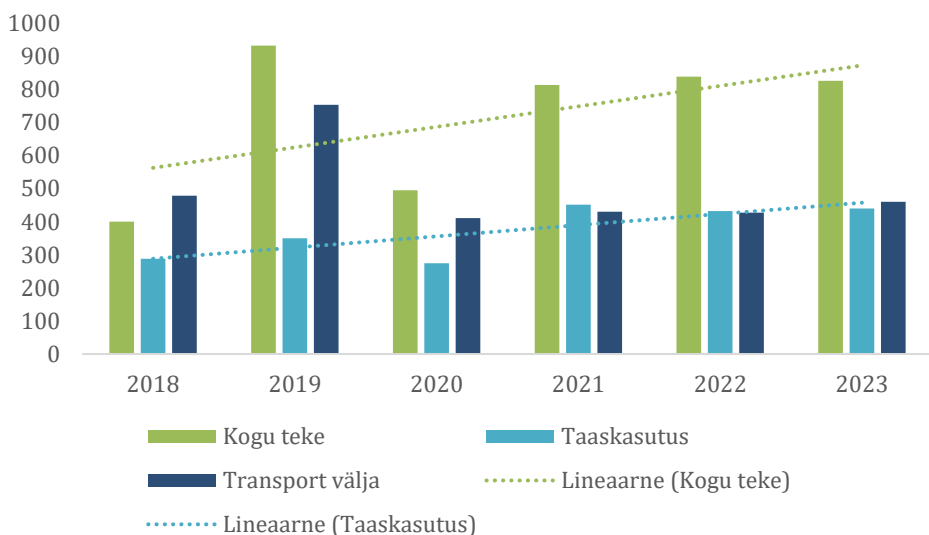
Aasta	Ettevõtted	Majapidamised
2020	7272,69	1116,366
2021	2989,5054	1058,783
2022	12107,399	718,981
2023	2765,654	840,097

Allikas: Keskkonnaagentuur

Kuna ehitus- ja lammutusjäätmete teke sõltub suuresti ehitustegevuse aktiivsusest, mis on sõltuvuses majanduslikust heaolust, on oodata ka edaspidi ehitus- ja lammutusjäätmete koguse osas ebastabiilsust.

4.6. Ohtlikud jäätmed

Ohtlikud jäätmed on jäätmed, mis oma kahjuliku toime tõttu võivad olla ohtlikud tervisele, varale või keskkonnale. Ohtlike jäätmete teke ja käitlemine on kajastatud Joonisel 5. Ohtlike jäätmete teke ning käitlus on vaadeldaval perioodil kasvavas trendis.

Joonis 5. Ohtlike jäätmete teke ja käitlus Rakvere vallas 2020-2023

Lisaks valla territooriumil tekkinud kogustele transporditi 2020-2023. aastatel ohtlike jäätmeid ka sisse. Rakvere valla territooriumil on ohtlike jäätmeid taaskasutatud vaadeldaval perioodil keskmiselt 31%. Ülejäänud kogus transporditi välja (vt. Tabel 14)

Tabel 14: Rakvere vallas kogutud ja taaskasutatud ohtlikud jäätmed (kõik * jäätmekoodid) aastatel 2020-2023, kogused tonnides

Aasta	Kogu teke, t	Transport sisse	Liigiti kogutud kokku	Taaskasutus	Taaskasutus, %	Transport välja
2020	495,737	266,415	762,152	274,573	36%	411,425
2021	814,171	1196,276	2010,447	451,672	22%	430,675
2022	839,468	1026,737	1866,205	432,492	23%	427,711
2023	826,478	928,706	1755,184	440,666	25%	460,517

Allikas: Keskkonnaagentuur

Kodumajapidamistes tekib hulgaliselt ohtlikke jäätmeid, mis vähese keskkonnateadlikkuse tõttu võivad sattuda ka tavajäätmete hulka. Tavaliselt kodumajapidamises tekkivad ohtlikud jäätmed on:

- aegunud ravimid;
- elavhõbeda kraadiklaasid;
- kodukemikaalid;
- vanaõli, õlised kaltsud, õlifiltrid;
- värvi-, laki-, liimi- ja lahustijäägid;
- väetised ja pestitsiidid;
- rotimürk jm biotsiidid;
- kompaktlambid (ehk säästupirnid), päevavalguslambid;
- patareid ja akud.

MTÜ Lääne-Viru Jäätmekeskus võtab kodumajapidamistes tekkivaid ohtlikke jäätmeid kuni 20 kg aastast vastu tasuta. Ettevõtted saavad jäätmekeskusele ohtlike jäätmeid üle anda tasu eest.

Rakvere valla territooriumil korraldatakse vähemalt 1 kord aastas ohtlike jäätmete kogumisringe, mille kulud katab Rakvere vald ja Keskkonnainvesteeringute Keskus.

2020-2023 perioodil saadi Rakvere valla territooriumilt enim õli sisaldavaid jäätmeid, asbesti sisaldavaid ehitusjäätmeid, pliiakusid, elektroonikaseadmeid ja romusõidukeid.

Vanaõli hoiustamisel tuleb arvestada kindlate ohtlike jäätmete hoiustamisreeglitega, et ei tekiks pinnase ega põhjavee reostust. Mahutid peavad olema lekkekindlad ning asetsema betoonist pinnal. Lekete korral tuleb see koheselt likvideerida absorbendiga, mis peab olema vanaõli mahutite läheduses. Mahutid peavad olema varustatud ohupiktogrammidega. Tekkinud vanaõli tuleb edasiseks käitlemiseks üle anda vastavat keskkonnaluba või keskkonnakompleksluba omavahele ohtlike jäätmete käitlejale.

Tabel 15: Rakvere vallas tekkinud ning taaskasutatud vanaõli aastatel 2020-2023, kogused tonnides

Jäätmekood	jäätmeliik	2020	2021	2022	2023
13 02	Mootori-, käigukasti- ja määrdeõlijäätmed	11,160	36,555	77,886	20,931
Taaskasutatud		72,316	10,867	13,627	20,805
Taaskasutatud,%		68,137	97,375	37,278	99,398
13 05	Õlipüünisejäätmed	18,660	9,569	9,569	66,864
Taaskasutatud		9,288	12,660	9,569	0
Taaskasutatud,%		84,222	67,846	100,000	0

Allikas: Keskkonnaagentuur

Ohtlikke jäätmeid tuleb hoiustada nii, et need ei reostaks pinna- või põhjavett ega põhjustaks teisi keskkonnakahjustusi. Vedelaid ohtlikke jäätmeid peab säilitama kindlalt suletavates kogumismahutites, mis välistab nende sattumise maapinnale, põhjavette või kanalisatsiooni.

4.7. Probleemtoodetest tekkinud jäätmed

4.7.1. Elektri- ja elektroonikaseadmed ning nende kogumis- ja käitlussüsteem

Elektri- ja elektroonikaseadmete romud on üks kiiremini kasvavaid jäätmevooge. Need jäätmeliigid sisaldavad väärtuslikke metalle, kuid samas hulgaliselt ka äärmiselt keskkonnoohtlikke komponente, nagu elavhõbe, tina, kaadmium, freoonid jne. 2020. aastaks seatud riiklikuks eesmärgiks oli, et elektroonikaromude kogumise osakaal kolmel eelneval aastal turule lastud elektri- ja elektroonikaseadmete kogumassist ei tohi ületada 65%. Aastal 2020 oli tegelik riiklik tase 61.5%.

Tabel 16: Rakvere vallas kogutud elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmed jäätmearuannete põhjal perioodil 2020-2023, kogused tonnides

Elektri- ja elektroonikaseadmete ning muude seadmete ja aparatuuride jäätmed - 16 02; 20 01 35* ja 20 01 36	2020	2021	2022	2023
Ettevõtted	14,877	4,536	21,41	7,109
Majapidamised	63,279	42,845	88,773	100,385

Allikas: Keskkonnaagentuur

Rakvere vallas on vaadeldaval perioodil elektroonikaromusid tekkinud peamiselt kodumajapidamistes. Ettevõtetest pärinevate elektroonikaromude teke on perioodil 2020-2023 olnud langustrendis.

Võrreldes perioodiga on näha elektri- ja elektroonikaseadmete romude koguste kasvu. See võib olla tingitud paranevast kogumissüsteemist ning elektroonikaseadmete suuremast kasutamisest ja sellega kaasnevale seadmete vananemisest. Elektri- ja elektroonikaseadmetest tekkinud jäätmed tuleb koguda muudest jäätmetest eraldi ning viia tasuta elektri- või elektroonikaseadmete jäätmete kogumispunkti Uhtna alevikus, MTÜ-sse Lääne-Viru Jäätmekeskus või uue toote ostmise korral müügikohta. Lisaks korraldab Rakvere Vallavalitsus võimalusel iga-aastaselt ohtlike jäätmete kogumisringe, mille raames kogutakse kokku ka elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmed. Elektroonikajäätmete käitlemise maksavad kinni tootjavastutusorganisatsioonid.

Eestis korraldab elektri- ja elektroonikaseadmete ning patareide ja akude tootmise ja müügiga tegelevate ettevõtjate poolt neil lasuvate tootjavastutuse kohustuste täitmist MTÜ Eesti Elektroonikaromu ja MTÜ EES-Ringlus.

4.7.2. Patareid ja akud ning nende kogumis- ja käitlussüsteem

Patareide ja akude kogumise nõuded määrab Vabariigi Valitsuse 07.08.2008 määrus nr 124 „Patareidest ja akudest tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded ja kord ning sihtarvud ja sihtarvude saavutamise tähtjad¹“.

Tabel 17: Rakvere vallast kogutud patarei- ja akujäätmed jäätmearuannete põhjal perioodil 2020-2023, kogused tonnides

Patareid ja akud - 16 06; 20 01 33*	2020	2021	2022	2023
Ettevõtted	1,117	4,9	5,413	10,648
Majapidamised	6,959	10,254	6,075	5,046

Allikas: Keskkonnaagentuur

Eeltoodud tabelist nähtub, et ettevõtetelt saadud patarei- ja akujäätmete tekkekogused on olnud tõusvas trendis. Majapidamistelt kogutud patarei- ja akujäätmete tekkekogused on aastate lõikes langustrendis.

Eestis korraldab patareide ja akude tootmise ja müügiga tegelevate ettevõtjate poolt neil lasuvate tootjavastutuse kohustuste täitmist nagu elektroonikajäätmete puhulgi MTÜ Eesti Elektroonikaromu ja MTÜ EES-Ringlus. Rakvere valla elanikud saavad lisaks jäätmekeskusele patarei- ja akujäätmeid viia kauplustes asuvatesse kogumiskastidesse.

4.7.3. Romusõidukid ning nende kogumis- ja käitlussüsteem

Keskkonnaministri 16. juuni 2011 määrus nr 33 "Romusõidukite käitlusnõuded" kehtestab nõuded romusõidukite lammutamiseks ja käitlemiseks ning seab tingimused lammutuskodadele. Mootorsõidukid ja nende osad kuuluvad jäätmeseaduse mõistes probleemtoodete hulka. Probleemtooted on tooted, mille jäätmed põhjustavad või võivad põhjustada ohtu nii tervisele kui ka keskkonnale, keskkonnahäiringuid või keskkonna ülemäärast risustamist.

Tabel 18: Rakvere vallast kogutud romusõidukid ning romusõidukite lammutamisel ja sõidukihooldusel tekkinud jäätmed perioodil 2020-2023, kogused tonnides

Romusõidukid mitmesugustest liiklusvaldkondadest (sealhulgas liikurmasinad) ning romusõidukite lammutamisel ja sõidukihooldusel tekkinud jäätmed 16 01 (välja arvatud 16 01 03)	2020	2021	2022	2023
Ettevõtted	17,013	43,727	85,471	47,239
Majapidamised	16,363	87,076	202,703	64,088

Allikas: Keskkonnaagentuur

Rakvere vallas esineb romusõidukite ja nende osade kogumises nii ettevõtete kui majapidamiste jaotuses ebakorrapärasus ning selge trend puudub. Romusõiduk tuleb üle anda tootja või tootja esindaja määratud kogumispunkti või uue sõiduki ostmise korral müügikohta või vanametalli kogumispunkti. Keskkonnaportaali andmetel ei asu Rakvere vallas ühtegi autolammutuskoda ega metallijäätmete käitlusk kohta. Lähimaks ametlikuks romusõidukite üleandmiskohaks on Kuusakoski AS teenindusplats Rakvere linnas.

4.7.4. Vanarehvid ning nende kogumis- ja käitlussüsteem

Vanade autorehvide kogumise nõuded sätestab Vabariigi Valitsuse 17. juuni 2010. a määrus nr 80 „Rehvidest tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded ja kord“.

Tabel 19: Rakvere vallast kogutud vanarehvid jäätmearuannete põhjal perioodil 2018-2022, kogused tonnides

Vanarehvid - 16 01 03	2020	2021	2022	2023
Ettevõtted	2	6,13	1,69	6,09
Majapidamised	0,06	0	0,01	0,01

Rakvere vallas esineb vanarehvide kogumises nii ettevõtete kui majapidamiste jaotuses ebakorrapärasus ning selge trend puudub.

Vanarehvi kogumispunktid:

- MTÜ Rehvingluse kogumispunkt VIANOR Rakvere (Tireman OÜ) Tõrremäe küla, Rakvere vald;
- MTÜ Lääne-Viru Jäätmekeskus võtab eraisikutelt iga-aastaselt 8 rehvi vastu tasuta.

Seoses vanarehvide vastuvõtmise ja taaskasutamise süsteemi arenemisega Eestis, võib oodata vanarehvide osas rehvide taaskasutamise suurenemist. Vanarehvide osakaalu Rakvere valla jäätmetekkes ei ole võimalik ette hinnata.

4.7.5. Põllumajandusplast ning selle kogumis- ja käitlussüsteem

Põllumajandusplast on põllumajanduses või aianduses kasutatav silopallikile, silokattekile, kiletunnel, kattevõrk ja plastnõör või samal otstarbel kasutatav muu kasutatav plast.

Põllumajandusplasti on kohustatud vastu võtma põllumajandusplasti tootja. Tootja võtab tasuta vastu ainult sama liiki põllumajandusplastist tekkinud jäätmeid, mida ta ise toodetena turule laseb. Tootja peab korraldama põllumajandusplasti jäätmete kogumise nii, et igas Eesti maakonnas oleks vähemalt üks kogumispunkt. Rakvere valla kodanikud saavad silokile äraveo tellida Scandagra Eesti AS-ilt. Põllumajandusplastide kogumine ja vedu toimub kliendi asukohas kliendipoolse tellimuse alusel. Enne üleandmist tuleb jäätmed sorteerida järgmiselt: silokile eraldi, võrk eraldi, muud plastid eraldi. Sellega luuakse eeldused jäätmete taaskasutamiseks.¹⁸

Tabel 20: Rakvere vallast kogutud plastijäätmed aastatel 2018-2022, kogus tonnides.

Plastijäätmed (välja arvatud pakend) 02 01 04	2020	2021	2022	2023
Ettevõtted	22,72	5,5	11,14	66,855
Majapidamised	0	0	0	0

Allikas: Keskkonnaagentuur

Plastijäätmed pärinevad peamiselt ettevõtetelt. Tabelist 20 nähtub, et plastijäätmete liigiti kogumine on tõusvas trendis.

¹⁸ <https://scandagra.ee/teenused/pakendite-kogumine/>

Keskkonnaagentuuri andmetel ei taaskasutata Rakvere vallas plastijäätmeid, vaid need suunatakse edasiseks käitlemiseks Rakvere valla territooriumilt välja.

4.8.Reoveesete

Rakvere valla teenindavates külades teostab reoveesette äravedu Feka-Ekspress OÜ. Teistes piirkondades vastutavad reoveesette transpordi eest vee-ettevõtjad. Reoveesetted antakse üle ja nende käitlemise eest vastutab MTÜ Lääne-Viru Jäätmekeskus. MTÜ Lääne-Viru Jäätmekeskus territooriumil on rajatud väljakud reoveesette kompostimisteks koos kaasneva taristuga: reoveesette ja tugiainete segamise väljak; komposti aunastamise väljak; valminud komposti järelvalmimise väljak; segamistehnika varjualune ja sademevee kogumise ja puhastamise rajatised.

Tabel 20: Reoveesette (jäätmed koodiga 19 08) teke ja käitlus Rakvere vallas 2020-2023 perioodil, kogused tonnid

Aasta	Kogu teke, t	Transport sisse	Liigiti kogutud kokku	Taaskasutus	Taaskasutus,%	Transport välja
2020	3052,37	1953,17	5005,54	4955,017	99%	50,523
2021	139,46	2728,665	2868,125	2840,665	99%	27,46
2022	97,84	2967,015	3064,855	3028,915	99%	35,94
2023	97,50	2422,978	2520,48	2472,558	98%	47,92

Allikas: Keskkonnaagentuur

4.9. Tervishoiu- ja veterinaarteenuste jäätmed

Tervishoiujäätmed on nii inimese kui ka loomade tervishoiu, ravimise ning hooldusega seotud asutustes tekkivad jäätmed. Vastavalt Euroopa Nõukogu direktiivile 1999/31/EÜ prügilate kohta on nakkusohlike jäätmete ladestamine tavajäätmete prügilatesse keelatud. Tervishoiuasutused peavad välja töötama sisemised juhised jäätmete liigiti kogumiseks ja edasiseks käitlemiseks. Jäätmed tuleb pakkida tekkekohas ja viia tekkekohast pakituna tervishoiuasutuse jäätmehoidlasse kuni üleandmiseni vastavat luba omavale jäätmekäitlusettevõttele. Loomsete jäätmete käitlemine toimub vastavuses Põllumajandusministri 10. novembri 2000. a määrusega nr 65 „Loomsete jäätmete liigitus, nende käitlemise veterinaarnõuded ning käitlemisega tegelevate ettevõtete tunnustamise

kord“. Loomsete jäätmete käitlemisega tegeleb Väike-Maarja vallas Ebavere külas asuv AS Vireen.

Tervishoiujäätmeid käsitletakse ohtlike jäätmetena. Nende käitlemisel tuleb jälgida Maailma Terviseorganisatsiooni WHO „Erikäitlust vajavad tervishoiujäätmed“ sortimise ja kogumise plaani. Ohtlike jäätmete kogumisruum peab olema suletud ja märgistatud bioloogilise ohu tähisega. Piirkonna lähim tervishoiujäätmete koguja on Ragn-Sells AS. Ravimeid, teravaid ja torkivaid esemeid ja kemikaale võtab vastu MTÜ Lääne-Viru Jäätmekeskus. Rakvere vallas on Sõmeru Perearstikeskus, kus tegutsevad perearstid ja -õed.

4.10. Metallijäätmed

Metallijäätmed on põhikoostiselt mustmetallidest ja värvilistest metallidest või nende sulamitest koosnevad jäätmed. Metallijäätmete täpsustatud nimistu on kehtestatud Keskkonnaministri 19.08.2016 määrusega nr 26 „Metallijäätmete täpsustatud nimistu“.

Tabel 21: Metallijäätmete (17 04) teke ja käitlus Rakvere vallas 2020-2023

Aasta	Kogu teke, t	Transport sisse	Liigiti kogutud kokku	Taaskasutus	Taaskasutus, %	Transport välja
2020	869,451	0,000	869,451	0,000	0%	869,451
2021	1190,32	0	1190	0	0%	1190,32
2022	889,611	0	890	0	0%	889,611
2023	1000,76	0	1000,757	1,417	0%	999,34

Metallijäätmete kogumissüsteem on Eestis seni hästi toiminud, sest metallijäätmete kokkuostuhinnad on olnud piisavalt motiveerivad nende üleandmiseks vastavatele jäätmete kogumisega tegelevatele ettevõtetele. Viimastel aastatel on näha metalli kokkuostu hindade langust. Liigiti üleantud metallijäätmete kogus on perioodil 2020-2023 olnud stabiilne.

4.11. Suurjäätmed

Suurjäätmed on olmejäätmed, mida nende kaalu või mahu tõttu ei ole võimalik paigutada kogumismahutisse. Suuremõõtmelised jäätmed on mööbliesemed, vaibad, madratsid, kardinapuud, aknaraamid, kraanikausid, vannid, WC-potid jms. Rakvere valla elanikud

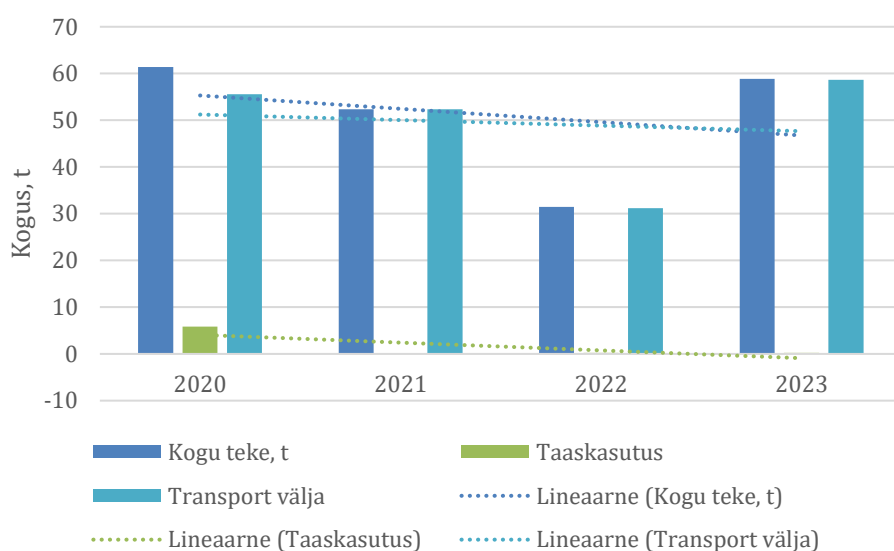
saavad suurjäätmeid üle anda MTÜ-sse Lääne-Viru Jäätmekeskus. Lisaks korraldab Rakvere vald üks kord aastas suurjäätmete kogumist. Tekkinud kulud katab Rakvere vald.

Tabel 22: Rakvere vallas tekkinud suurjäätmed 2020-2023, kogused tonnides

Aasta	Kogu teke, t	Transport sisse	Liigiti kogutud kokku	Taaskasutus	Taaskasutus, %	Transport välja
2020	61,4	0	61,4	5,849	10%	55,551
2021	52,378	0	52,378	0,014	0%	52,364
2022	31,43	0	31,43	0,231	1%	31,199
2023	58,88	0	58,88	0,23	0%	58,648

Allikas: Keskkonnaagentuur

Liigiti kogutud suurjäätmete kogu teke perioodil 2020-2023 on olnud langustrendis tehes ootamatu tõusu 2023. aastal. Liigiti kogutud jäätmete taaskasutuse protsent Rakvere vallas on nullilähedane. Suurjäätmed transporditakse Rakvere valla territooriumilt välja (vt Joonis 6).

Joonis 6. Liigiti kogutud ja käideldud suurjäätmed perioodil 2020-2023

4.12. Tekstiilijäätmed

Tekstiilijäätmetena käsitletakse jäätmekavas nii rõivad kui tekstiile, mis pärinevad kodumajapidamistest ning sarnaseid rõiva- ja tekstiilijäätmeid, mis tekivad avalikus ja erasektoris, samuti tekstiilitööstuses tekkivaid tekstiilijäätmeid. Tekstiilijäätmete alla kuuluvad muuhulgas ka vaibad, mööblikatted, tekid, padjad, jalanõud.

Tabel 21: Rakvere vallas tekkinud rõivad (jäätmekood 20 01 10) perioodil 2020-2023, kogused tonnides

Aasta	Kogu teke, t	Transport sisse	Liigiti kogutud kokku	Taaskasutus	Taaskasutus, %	Transport välja
2020	0,240	5,500	5,740	5,740	100%	0
2021	0	0	0	0	0	0
2022	0	0	0	0	0	0
2023	0,00	17,826	17,826	17,826	100%	0

Allikas: Keskkonnaagentuur

Tabel 22: Rakvere vallas tekkinud tekstiil (jäätmekood 20 01 11) perioodil 2020-2023, kogused tonnides

Aasta	Kogu teke, t	Transport sisse	Liigiti kogutud kokku	Taaskasutus	Taaskasutus, %	Transport välja
2020	0,160	4,445	4,605	4,605	100%	0
2021	87,793	5,467	93,260	87,793	94%	0
2022	24,900	0	24,900	30,367	122%	0
2023	8,940	0	8,940	8,940	100%	0

Allikas: Keskkonnaagentuur

4.13. Kaevandamisjäätmel

Rakvere vallas on kaevandatavateks maavaradeks liiv Pikametsa, Sämi ja Veltsi karjäärides, lubjakivi Aru-Lõuna karjääris, peale selle sulgemist Toolse-Lääne karjääris ning põlevkivi Ubja karjääris.

Lubjakivi ja liiva kaevandamisel kaevandamisjätmeid jäätmeseaduse § 7¹ mõistes ei teki, sest kogu materjal kasutatakse ära. Kaevandustegevuse lõppemisel karjäärid korrastatakse vastavalt rikutud maa korrastamise projektile.

Ubja põlevkivikarjääris toimub kaevandamisega samaaegselt kaevandatud ala korrastamine. Korrastamise käigus täidetakse juba väljatud ala eelmise tranšee katendiga (nii kaljuna kui kvaternaarne), millelt on eraldi kooritud muld, mis ladustatakse vahelattu. Kattepinna tekib

aastas hinnanguliselt 700-1000 tuhat m³. Kattepinna on saastumata ja seda eraldi ei hoiustata, vaid toimub kohene tagasitäitmine. Must muld kooritakse vallidesse ning kuivemal perioodil veetakse kalluritega alale, kus kaljuse ja pehme kattepinna sega täidetud ala on eelnevalt tasandatud. Settebasseini setted, mis koosnevad põlevkivi ja savi heljumist kasutatakse koheselt korrastamisel. Keskkonnaamet on otsustanud, et kuna sellise kaevandamistehnoloogia kohaselt jäätmeid ei teki ja jäätmeheidat alale ei moodustu, puudub Heidelberg Materials Kunda AS-il kohustus omada jäätmeluba. Jäätmeseaduse mõistes ning kaevandamistehnoloogiat arvestades Ubja põlevkivikarjääris kaevandamis-, ega rikastamisjäätmeid ettevõtte ei teki.

Heidelberg Materials Kunda AS-il on käesoleval hetkel väljastatud jäätmeluba nr L.JÄ/328435 Aru-Lõuna lubjakivikarjääris, kus on tekkivateks ja taaskasutavateks kaevandamisjäätmeteks orgaanilisest kasvukihist ja saviliivast koosnev katend, mis vastavalt jäätmenimistule liigitub mittemaaksete maavarade kaevandamisjäätmeteks koodiga 01 01 02. Tulenevalt sellest on Heidelberg Materials Kunda AS-il jäätmearuande esitamise kohustus.

Tabel 23: Rakvere vallas tekkinud maavara kaevandamisjäätmed 2020-2023, kogused tonnides

Aasta	Laoseis aasta alguses	Kogu teke, t	Taaskasutus	Taaskasutus, %	Määratlemata käitlemine	Laoseis aasta lõpus
2020	4677822,1	59488	66968	113%		4670342,11
2021	4482767	144210	144210	100%		4482767
2022	4482767	156602	156602	100%		4482767
2023	4482767	31460	31460,000	100%	4590	4478177

Allikas: Keskkonnaagentuur

4.14. Jäätmete kogumine ja käitlus

4.14.1. Korraldatud jäätmevedu Rakvere valla territooriumil

Rakvere valla haldusterritoorium on tervikuna hõlmatud korraldatud jäätmeveoga ja moodustab ühe jäätmeveopiirkonna. Jäätmeveopiirkond jaguneb tiheasustusalaks ja hajaasustusalaks. Tiheasustusealaks on valla üldplaneeringuga määratud ja hoonestatud tiheasutusalad ja kompaktse hoonestusega alad. Peamised suvekodud Rakvere vallas asuvad Päide külas, üksikud suvekodud paiknevad üle valla erinevates külates. Suvetodude

omanikud on peamiselt talvisel ajal jäätmeveost vabastatud (september, oktoober - aprill, mai). Suvekodudes kohtkompostitakse biolagunevad jäätmed. Korraldatud jäätmevedu kohaldatakse järgmistele olmejäätmete liikidele: 20 03 01 segaolmejäätmed, 20 01 01 paber ja kartong, 20 01 08 – biolagunevad toidu- ja köögijäätmed. Korraldatud jäätmeveoga ei ole hõlmatud ühistranspordipeatustes, tänavatel, avalikes parkides ning haljasaladel paiknevate avalike jäätmemahutite tühjendamine ja nendes jäätmemahutites asuvad jäätmed, avaliku ürituse korraldamise luba vajavatel üritustel tekkivad jäätmed, avalikud pakendijäätmete kogumiskohad.

Kortermajades tuleb eraldi kogumismahutitesse koguda segaolmejäätmed, biolagunevad toidu- ja köögijäätmed, paber ja kartong (alates 10 korteriga kortermajades). Üksik-, kaksik- ja ridaelamutes kehtivad jäätmeliikidele järgmised tingimused: eraldi kogumismahutisse tuleb koguda vähemalt segaolmejäätmed, kui kohtkompostimine on tiheasustusosal tagatud. Tekkiv paber ja kartong tuleb liigiti koguda ja viia Lääne-Viru Jäätmekeskusesse. Ahiküttega elamutes on lubatud paberit ja kartongi kasutada tule süütamiseks. Biolagunevad toidu- ja köögijäätmed tuleb liigiti koguda ja kompostida oma kinnistu piires, anda üle jäätmevedajale või toimetada Lääne-Viru Jäätmekeskusesse. Kõigil Jäätmevaldajatel on võimalik osta või rentida toidu- ja köögijäätmete kogumiseks eraldi kogumismahuti, mida jäätmevedaja tühjendab. Toitlustusasutustes, koolides, lasteaedades, hoolekandeesutustes, kauplustes ning asutustes/ettevõtetes, kus tekib biolagunevaid jäätmeid, peab lisaks segaolmejäätmetele toimuma vähemalt biolagunevate toidu- ja köögijäätmete liigiti kogumine ja äravedu. Jäätmevedaja peab võimaldama ka paberi ja kartongi liigiti kogumist ja äravedu.

4.14.2. Ehitus- ja lammutusjäätmete kogumis- ja käitlussüsteem

Vastavalt vallas kehtivale jäätmehoolduseeskirjale tuleb ehitus- ja lammutusjäätmed sortida liikidesse nende tekkekohal. Sortimisel lähtutakse jäätmete taaskasutusvõimalustest. Ehitus- ja lammutusjäätmete valdaja on oma tegevuses kohustatud korraldama oma jäätmete taaskasutamise või andma jäätmed käitlemiseks üle jäätmeluba omavale isikule. Ohtlikud ehitusjäätmed tuleb koguda liigiti kogumismahutisse. Rakvere vallas tekkivaid ehitus- ja lammutusjäätmeid saab tasu eest üle anda Lääne-Viru Jäätmekeskusesse. Rakvere valla elanikel on võimalik vähemalt kord aastas anda Lääne-Viru Jäätmekeskusesse tasuta eterniidi- ja klaasijäätmed. Jäätmekeskusele tekkinud kulud katab Rakvere Vallavalitsus.

4.14.3. Avalikus ruumis tekkivate jäätmete käitlussüsteem

Rakvere valla avalikesse kohtadesse on paigutatud 72 prügikasti, mida tühjendatakse regulaarselt 1. maist kuni 30. oktoobrini 1 kord nädalas ja 1. novembrist kuni 30. aprillini 2 korda kuus. Rakvere vallas pakub teenust heakorra hanke võitja.

4.14.4. Koondandmed eriliigiliste jäätmete kogumissüsteemide osas

Järgnevas tabelis on esitatud Rakvere vallas jäätmete üleandmise võimalused jäätmeliikide osas, mis tuleb vastavalt sortimismäärusele tekkekohal liigiti koguda.

Tabel 24: Eriliigiliste jäätmete olemasolevad kogumislahendused jäätmeliikide kaupa Rakvere vallas

Jäätmeliik	Kogumissüsteem	Kirjeldus
Segaolmejäätmed	Korraldatud jäätmevedu	Korraldatud jäätmevedu
Paber ja kartong	Korraldatud jäätmevedu	Korraldatud jäätmevedu
Eelsorteeritud pakend (segapakend, klaaspakend, paber- ja kartongpakend)	Avalikud pakendikonteinerid	Avalike pakendikonteinerite asukohad on toodud Tabelis 7 lisaks saab Jäätmekeskusesse eelsorteeritud pakendit tasuta ära anda
Klaas	Lääne-Viru Jäätmekeskus	Jäätmekeskus võtab klaasi vastu tasu eest, vähemalt 1 kord aastas saab lehtklaasi tasuta ära anda.
Vanametall	Lääne-Viru Jäätmekeskus, vanametalli kokkuostupunktid	Jäätmekeskus võtab vanametalli vastu tasuta. Lisaks on lähimad vanametalli kokkuostupunktid Rakveres: BLRT Refonda Baltic ja Kuusakoski AS

Jäätmeliik	Kogumissüsteem	Kirjeldus
Biolagunevad aia- ja haljastusjätmed	Lääne-Viru Jäätmekeskus, kohtkompostimine oma kinnistu piirides	Lokaalne üleandmise võimalus Rakvere vallas puudub, lähim üleandmispunkt on Lääne-Viru Jäätmekeskus. Tõrma kalmistu territooriumil asub 3 haljastusjätmete konteinerit, mida tühjendatakse regulaarselt vastavalt vajadusele.
Biolagunevad toidu- ja köögijätmed	Korraldatud jäätmevedu, kohtkompostimine oma kinnistu piirides	Korraldatud jäätmevedu, kohtkompostimine oma kinnistu piirides
Bioloogiliselt mittelagunevad aia- ja haljastusjätmed (20 02 02, 20 02 03)	Lääne-Viru Jäätmekeskus	Lokaalne üleandmise võimalus Rakvere vallas puudub, lähim üleandmispunkt on Lääne-Viru Jäätmekeskus
Pandipakend	Kogumispunktid	Kogumisautomaadid kauplustes (vt. punkt 4.3.1)
Puit	Lääne-Viru Jäätmekeskus	Eelsorteeritud puitu saab jäätmekeskusesse üle anda tasuta
Tekstiil	Lääne-Viru Jäätmekeskus	Jäätmekeskus võtab tekstiili vastu tasu eest
	Kasutatud riiete kogumiskonteiner, Sõmeru Puiestee 6, A&O kaupluse parkla	Konteinerisse võib tuua terveid ja puhtaid rõivaid, jalatseid, kodutekstiili, aksessuaare ja mänguasju. Annetatud asjad tuleb panna kinnisesse kotti, et vältida

Jäätmeliik	Kogumissüsteem	Kirjeldus
		nende määrdumist konteineri tühjendamisel.
Suurjäätmed	Lääne-Viru Jäätmekeskus	Jäätmekeskus võtab suurjäätmeid vastu tasu eest. Rakvere vald korraldab vähemalt korra aastas Rakvere valla elanikele tasuta suurjäätmete kogumisringi
Elektroonikaromud	Lääne-Viru Jäätmekeskus, MTÜ Eesti Elektroonikaromu, MTÜ EES-Ringlus, elektroonika kauplused	Komplektsed elektroonikaromud saab jäätmekeskusele üle anda tasuta. Mittekomplektsed võtab jäätmekeskus vastu tasu eest. Elektroonika kauplused võtavad vastu kaupluses müüdaval olevaid samalaadseid elektroonikaromusid. Rakvere vallas korraldatakse korra aastas jäätmete kogumisringe.
Ohtlikud jäätmed	Lääne-Viru Jäätmekeskus	Jäätmekeskusesse saab tasuta ära anda kuni 20 kg ohtlike jäätmeid aastas. Ettevõtted tasuvad oma ohtlike jäätmete eest ise. Igal aastal korraldatakse kord aastas tasuta eterniidi vastuvõttu. Lisaks korraldatakse vähemalt 1 kord aastas valla elanikele tasuta ohtlike jäätmete kogumisringe. Valla

Jäätmeliik	Kogumissüsteem	Kirjeldus
		territooriumil on kauplustesse paigutatud patareide kogumiskastid.
Probleemtoodetest tekkinud jäätmed	Lääne-Viru Jäätmekeskus, MTÜ Rehvinglus, põllumajandusplasti tootjad, MTÜ Autolammutuste Liit	Lääne-Viru Jäätmekeskus võtab ühelt isikult tasuta vastu 8 rehvi aastas, MTÜ Rehvingluse lähimad kogumispunktid on Kuusakoski AS ja Vianor Rakvere. MTÜ Autolammutuste Liit lähim autolammutus asub Kehalas, Vinni vallas.
Reoveesetted	Lääne-Viru Jäätmekeskus, vee-ettevõtja	Reoveesetete vedu korraldab vee-ettevõtja. Reovett käitleb Lääne-Viru Jäätmekeskus
Ehitus- ja lammutusjäätmed	Lääne-Viru Jäätmekeskus	Jäätmeid saab üle anda jäätmekeskusele tasu eest. Rakvere valla elanikel on võimalik kolmel päeval aastas anda Lääne-Viru Jäätmekeskusesse tasuta eterniidi- ja klaasijäätmed. Jäätmekeskusele tekkinud kulud katab Rakvere Vallavalitsus.

4.14.5. Kõrvaldamis- ja taaskasutamisrajatised

Enamus jäätmetest transporditakse valla territooriumilt välja MTÜ-le Lääne-Viru Jäätmekeskuses, kus toimub nende edasine käitlemine.

Alljärgnevalt on välja toodud Rakvere vallas paiknevad jäätmekäitluskohad

Tabel 25: Kõrvaldamis- ja taaskasutamisrajatised Rakvere valla territooriumil 2025. aasta juuli seisuga

Registrikood	Nimetus	Käitaja	Asukoht	Tegevuse liik
JKK5900025	Tobia jäätmekäitluskoht	OG Elektra Tootmine AS	Lääne-Virumaa, Rakvere vald, Tobia küla	Tavajäätmete käitluskoht, Koospõletustehas
JKK5900115	Puidujäätmetest hakke valmistamise tehas	Ardor OÜ	Lääne-Viru maakond, Rakvere vald, Sõmeru alevik, Tööstuse tn 7	Tavajäätmete käitluskoht
JKK5900021	Lepna sorteerimis- ja ümberlaadimisjaam	Ragn-Sells AS	Lääne-Viru maakond, Rakvere vald, Lepna alevik, Mätliku tee 1	Sortimisliin, -tehas; Ümberlaadimisjaam, vaheladu; Ohtlike jäätmete käitluskoht; Elektroonikaromude käitluskoht; Vanarehvide käitluskoht; Tavajäätmete käitluskoht
JKK5900022	Lepna pinnase käitluskoht	Ragn-Sells AS	Lääne-Viru maakond, Rakvere vald, Lepna alevik, Mätliku	Muu tegevus
JKK5900020	Kloodi puidujäätmete käitluskoht	Reinpaul OÜ	Lääne-Viru maakond, Rakvere vald, Kloodi küla, Kertu	Tavajäätmete käitluskoht, Ümberlaadimisjaam, vaheladu
JKK5900035	Aru-Lõuna lubjakivikarjäär	Heidelberg Materials Kunda AS	Lääne-Virumaa, Rakvere vald, Andja küla	Kaevandamisjäätmete hoidla

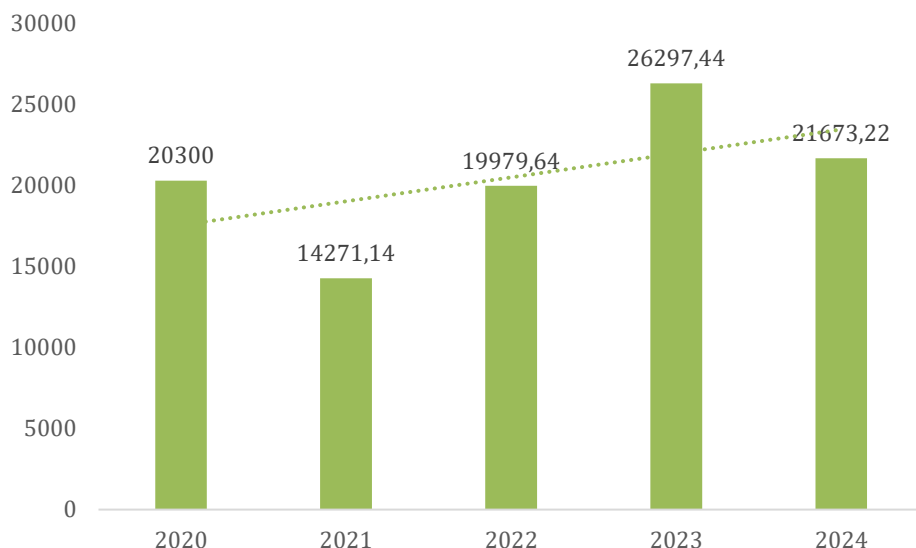
Registrikood	Nimetus	Käitaja	Asukoht	Tegevuse liik
JKK5900265	Vaeküla farm	Osaühing Vaeküla Suurtalu	Lääne-Viru maakond, Rakvere vald, Vaeküla, Farmi	Vanarehvide käitluskoht
JKK5900194	Arkna tee 56 jäätmekäitluskoht	Aktsiaselts RAKTOOM	Lääne-Viru maakond, Rakvere vald, Roodevälja küla, Arkna tee 56	Tavajäätmete käitluskoht
JKK5900258	Arkna tee 29 jäätmekäitluskoht	OÜ Mevot Invest	Lääne-Viru maakond, Rakvere vald, Papiaru küla, Arkna tee 29	Tavajäätmete käitluskoht
JKK5900031	Virukivi jäätmekäitluskoht	Bauroc AS	Lääne-Viru maakond, Rakvere vald, Andja küla, Virukivi	Ümberlaadimisjaam, vaheladu; Tavajäätmete käitluskoht
JKK5900233	Kohala lüpsifarm	Osaühing KOHALA SF	Lääne-Viru maakond, Rakvere vald, Kohala küla, Valgemaja	Vanarehvide käitluskoht

Allikas: Keskkonnaportaali, Andmed ja kaart

4.15. Jäätmemajanduse korraldamine ja rahastamine

Jäätmeseadus sätestab põhimõtted, et jäätmekäitluse kulud kannab jäätmetekitaja, korraldatud jäätmeveoga liitunud jäätmevaldaja tasub jäätmeveo teenustasu, mis peab katma jäätmekäitluskohtade rajamis-, kasutamise-, sulgemise- ja järelhoolduskulud ning jäätmete veokulud. Keskkonnapoliitika põhimõte “saastaja maksab” ja “tootja vastutus” tähendab sisuliselt seda, et jäätmekäitluse kulud maksab kinni lõpptarbija.

Jäätmehooldus on tulenevalt kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6 lg 1 omavalitsuse kohustus ja pädevus. Perioodil 2020-2025 on jäätmekäitluskulud Rakvere vallas olnud mõnevõrra tõusvas trendis. Käitluskulude hindasid on mõjutanud tööjõukulude ning kütuse hinnatõus.

Joonis 7. Rakvere valla jäätmehoolduse kulud

Aastal 2023 olid jäätmehoolduse kulud kõrgemad. See oli tingitud asjaolust, et telliti korraldatud jäätmeveo riigihanke dokumentide koostamine ning esitamine ja riigihanke läbiviimine riigihangete registris.

5. Planeerimine

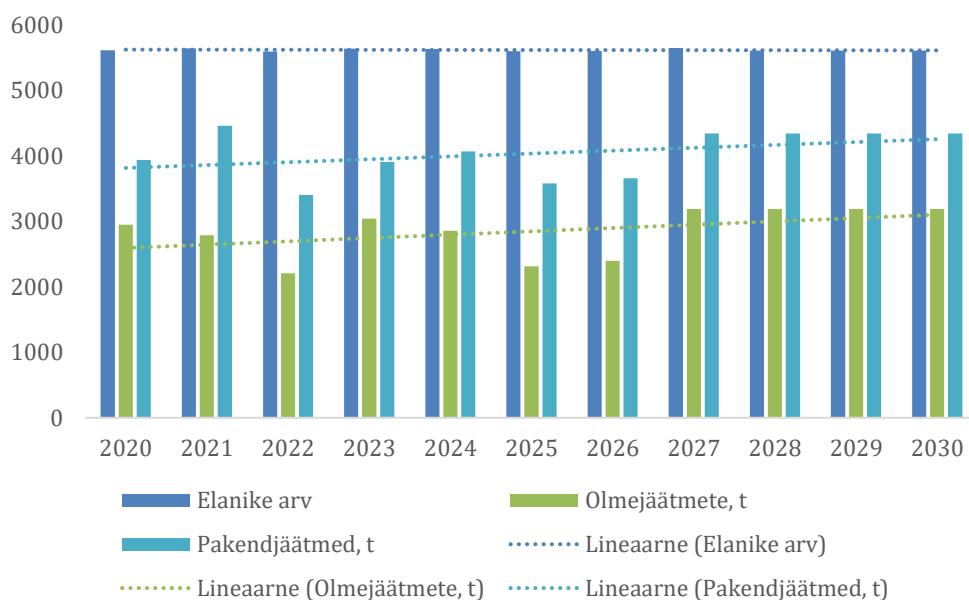
5.2. Jäätmetekke prognoos

Rakvere valla elanike arv on 2020-2025 aastatel püsinud suhteliselt stabiilsena jäädes 5600 suurusjärku. Tulenevalt Rakvere valla arengukavast on Rakvere valda registreerunud 886 ettevõtjat (sh 10 aktsiaseltsi, 776 osaühingut ja 100 füüsilisest isikust ettevõtjat). Peamised jäätmetekitajad vallas on ettevõtted seega on Tabelis 25 arvestatud kogu jäätmeteket Rakvere valla territooriumil (elanikud + ettevõtted).

Jäätmetekkes olulisi suuri muutusi ei ole perioodil 2020-2025 olnud (vt Tabel 25). Olemasolevate andmete põhjal näitab prognoos rahvaaru püsivust stabiilsena, kuid olmejäätmete ja pakendijäätmete tekke kogusete vähest suurenemist (vt. Joonis 8).

Tabel 25: Kogu jäätmetekke prognoos aastani 2030

Aasta	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Elanike arv	5618	5648	5599	5646	5637	5605	5610	5655	5613	5613	5613
Olmejäätmete, t	2954	2792	2206	3047	2861	2316	2400	3194	3194	3194	3194
Pakendjäätmed, t	3943	4465	3408	3912	4073	3585	3661	4347	4347	4347	4347

Joonis 8. Jäätmetekke trend aastani 2030

Ainult kodumajapidamistes tekkivate olmejäätmete tekke prognoos näitab kasvutrendi samas pakendjäätmete tekkekogused püsivad stabiilsena (vt. Tabel 26). Tabelite 25 ja 26 võrdlusest on selgelt näha, et peamised pakendjäätmete tekitajad Rakvere vallas on ettevõtted.

Tabel 26: Kodumajapidamistest saadud jäätmetekke prognoos aastani 2030

Aasta	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Elanike arv	5618	5648	5599	5646	5637	5605	5610	5655	5613	5613	5613
Olmejäätmete, t	1828	1482	1272	1391	1499	1609	1859	1840	1826	1826	1826
Pakendjäätmed, t	63	63	99	83	73,28	86,2	84,1	66	82,94	82,94	82,94

5.3. Eesmärkide seadmine

Eesti on võtnud eesmärgiks, et alates 2020. aastast tuleb ringlusse võtta vähemalt 50% ja 2025. aastaks 55% kodumajapidamistest pärinevatest paberi-, metalli-, plasti- ja klaasijäätmetest, muudest liigiti kogutud kodumajapidamisest ja muudest allikatest

pärinevatest jäätmetest. Kohaliku omavalitsuse jäätmealased eesmärgid tulenevad eeskätt riigi jäätmekavas seatud eesmärkidest, mis on esitatud järgmises tabelis.

Tabel 3: Riigi jäätmekavast tulenevad eesmärgid

Mõõdik	Baastase 2020	Sihttase 2028
Olmejäätmete ringlussevõtu osakaal olmejäätmete kogumassist	29%	50% (sihttase 2025. a 58%, 2030. a 60% ja 2035. a 65%)
Pakendijäätmete ringlussevõtu osakaal pakendijäätmete kogumassist	66%	70%
Biolagunevate jäätmete ringlussevõtu osakaal olmejäätmete kogumassist	5%	13%
Biolagunevate jäätmete osakaal ladestatavates olmejäätmete kogumassist	57%	20% (2023. a lõpuks tagatud, et biojäätmeid kogutakse kas eraldi või need võetakse ringlusse tekkekohal)
Ehitus-ja lammutusjäätmete taaskasutuse osakaal nende jäätmete kogumassist	72%	75%
Elektroonikaromude kogumise osakaal kolmel eelneval aastal turule lastud elektri-ja elektroonikaseadmete kogumassist	64%	85%

Kantavate patarei ja akujäätmete kogumise osakaal jäätmete kogumassist	29%	65%
--	-----	-----

Jäätmeseaduse kohaselt tuli juba alates 2020. aasta 1. jaanuarist taaskasutada: kodumajapidamisest pärinevaid paberi-, metalli-, plasti- ja klaasijäätmeid ja muid liigiti kogutud kodumajapidamisest pärinevaid jäätmeid ning muudest allikatest pärinevaid samalaadseid jäätmeid, välja arvatud tootmisjäätmed ja põllumajanduslikust tootmisest või metsandusest pärinevad jäätmed, korduskasutuseks ettevalmistamisena ja ringlussevõtuna – vähemalt 50 protsendi ulatuses nende jäätmete kogumassist kalendriaastas;

ehitus- ja lammutusjäätmeid, välja arvatud sellised looduslikud ained nagu kivid ja pinnas ning ohtlikke aineid sisaldavad kivid ja pinnas, korduskasutuseks ettevalmistatuna, ringlussevõtuna ja muul viisil taaskasutatuna, sealhulgas tagasitäiteks, muude ainete asemel – vähemalt 70 protsendi ulatuses nende jäätmete kogumassist kalendriaastas.

Lähtuvalt riigi jäätmekavast on kohalikul tasandil eesmärgiks parandada lokaalseid võimalusi liigiti kogutud jäätmete üleandmiseks ja tõsta inimeste keskkonnateadlikkust jäätmete sorteerimisvajaduste osas. Jäätmete liigiti kogumine võimaldab nende edasist ringlussevõttu. Eeskätt on probleemseks biolagunevate jäätmete osas sihttasemete saavutamise tagamine. Samuti rikub biolagunevate jäätmete sattumine teiste jäätmete hulka nende kvaliteeti, mis ei võimalda hiljem nende ringlussevõttu.

5.4. Jäätmete kogumisvahendite analüüs

OÜ Civitta viis 2024. aastal läbi kogumisvahendite analüüsi, mida tutvustati keskkonnaspetsialistidele 27.08.2024 KO(h)Vi hommiku raames. Analüüsi eesmärgiks oli luua ülevaade võimalikest kogumisvahenditest, et hõlbustada kohalike omavalitsusel elanike nõustada ja suunata.

Rakvere vallas on majapidamistel rohkemate jäätmeliikide liigiti kogumise konteinerite paigaldamisel probleemiks ruumipuudus, mistõttu palju jäätmeliike jääb ringlusse suunamata. Kitsastes tingimustes võib lahenduseks olla mitme sisuga konteineri paigaldamine (vt. Joonist 9).

Joonis 9. Kaheks, kolmeks või neljaks jagatud sisuga konteiner

Allikas: OÜ Civitta 2024. Aasta kogumisvahendite analüüs

Eramajadele võib sobida ka erinevat värvi prügikottide kasutamise lahendus, mis pannakse ühte konteinerisse (vt Joonis 10.)

Joonis 10. Kogumissüsteem, kus erinevad jäätmeliigid kogutakse erinevat värvi ja koodiga varustatud kottidesse, mis visatakse ühte konteinerisse

Allikas: Ülevaade olmejäätmete liigiti kogumise vahenditest, 2025 (Keskkonnaagentuur)

Joonisel 10 näidatud lahendus on jäätmevaldajale mugav ja vähe ruumis nõudev lahendus, kuid ei ole sobilikud suuremate jäätmevuhade puhul ja biolagunevate jäätmete kogumiseks.

Selline lahendus eeldab ringmajanduskeskuse olemasolu, kus jäätmed koti värvi või pealetrüki järgi sorteeritakse ja suunatakse ringlusse.¹⁹

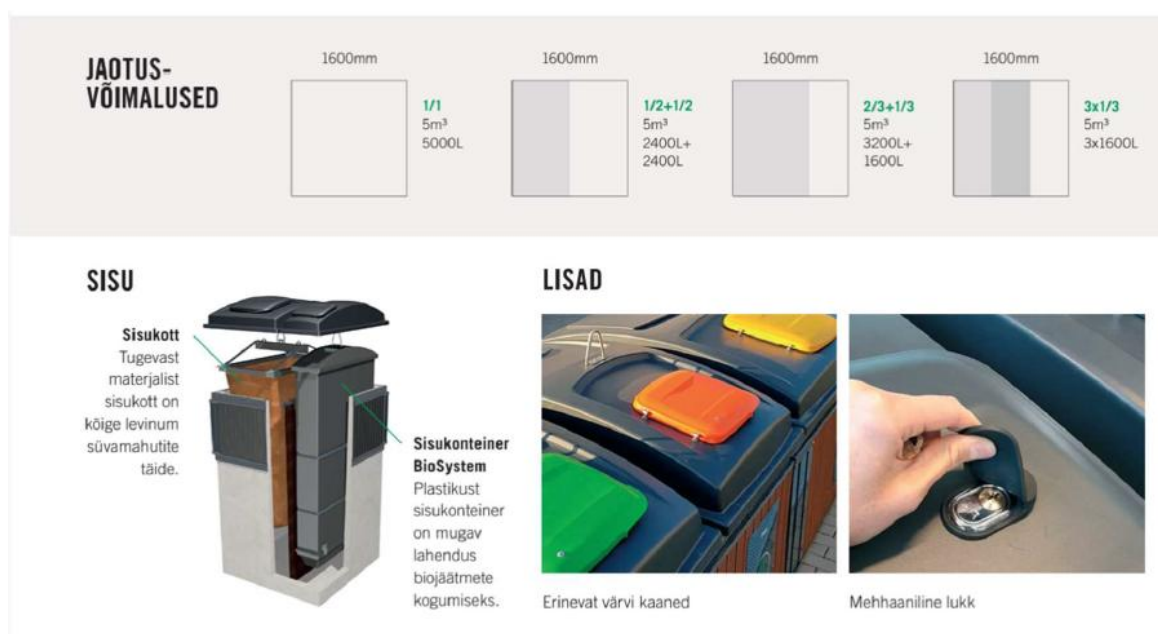
OÜ Civitta analüüsi kohaselt on võimalik soetada ka nt. Jäätmetekitaja tuvastamist võimaldavad kotid (vt. Joonis 11)

Allikas: OÜ Civitta 2024. Aasta kogumisvahendite analüüs

Joonis 11. Kaheks, kolmeks või neljaks jagatud sisuga konteiner

Kortermajadele ja asutustele, kes soovivad paigaldada süvamahutid, on võimalik paigaldada sarnased lahendused, nagu on Joonisel 9, kuid süvamahuti näol (vt Joonis 10)

Joonis 10. Kaheks, kolmeks või neljaks jagatud sisuga süvamahutid

Allikas: OÜ Civitta 2024. Aasta kogumisvahendite analüüs

Biojäätmeid kogutakse Rakvere vallas alates 2023. aasta augustist tekkekohal. Täna on valla elanike murekohaks olnud jäätmete roiskumine kuuma ilmaga (ebameeldiv hais, vaglad jms). Selle ärahoidmiseks on võimalus kasutada tavalise kogumiskonteineri asemel perforeeritud külgedega ja/või filterkaanega konteinerit (vt. Joonis 11).

Joonis 11. Biojäätmekogumiskonteiner

Allikas: OÜ Civitta 2024. Aasta kogumisvahendite analüüs

Perforeeritud külgedega konteiner sarnaneb oma olemuselt tavalise kahe rattaga konteineriga, kuid biojäätmekogumisel aitab õhuringlus vähendada lõhnareostust. Tühjendamine on lihtne ja kiire, sest konteinerid on disainitud jäätmeveokitele, mis on varustatud automaatse tühjendussüsteemiga. Samuti hoiab biofiltriga konteiner ära lõhnareostuse.¹⁹

Klaaspakendi kogumiseks on Rakvere vallas kasutusel avalikud kogumiskonteinerid, kuid lahenduseks võib olla kogumiskastide kasutamine, mida teadaolevalt Eestis veel ei kasutata (vt Joonis 12).

Joonis 12. Klaaspakendi kogumiskast

Allikas: OÜ Civitta 2024. Aasta kogumisvahendite analüüs

¹⁹ Ülevaade olmejäätmete liigiti kogumisvahenditest, 2025 (Keskkonnaagentuur)

Rakvere vallas sobiks eelnimetatud lahendus pigem tihealal paiknevatele eramajadele. Kortermajad ka suuremad ettevõtted peaksid klaaspakendit koguma liigiti konteineriga.

Patareide kogumiseks on Rakvere vallas kogumiskastid, kuid mugavamaks üleandmiseks on võimalus lisada nii eramajade konteineritele kui ka kortermajade prügimajja või süvamahutitele patareide ja akude kogumise lisakastid (vt Joonis 13).

Joonis 13. Patareide ja akude kogumise lisakastid

Allikas: OÜ Civitta 2024. Aasta kogumisvahendite analüüs

Nutika tuvastusega ühiskonteinerid võivad Rakvere vallas ära hoida korteriühistute, hallatavate asutuste ning tulevikus hajaasustusega piirkonnas jäätmete kogumispunktide kuritarvitamise võõraste poolt. Lisaks on võimalik paigaldada konteinerisse digiandurid, mis annavad märku konteineri täituvusest ja võimaldab jäätmevedu teostada vastavalt vajadusele.

Joonis 14. Nutika tuvastusega ühiskonteinerid

Allikas: OÜ Civitta 2024. aasta kogumisvahendite analüüs

Mehitamata jäätmejaam võib olla tulevikus hajaasustusega piirkondades üheks lahenduseks jäätmete liigiti kogumiseks (vt joonis 14)

Joonis 14. Mehitamata jäätmejaam Itaalias

Allikas: OÜ Civitta 2024. aasta kogumisvahendite analüüs

OÜ Civitta analüüsi vahekokkuvõte ja soovitused:

- Jäätmeveo hanke planeerimisel konsulteerida jäätmevedajatega, millised on võimalikud alternatiivsed lahendused ja mida üks või teine lahendus kliendile kaasa tooks.
- Panna paika eesmärk: alati ei ole kõik lahendused üheaegselt ja ühes asukohas, võimalikud.
- Tihe- ja hajaasustuste lahendusi tuleks vaadelda eraldi ning lähtuda, millist eesmärki soovitakse korraldatud jäätmeveoga lahendada.
- Mõistlik on luua võimalikult ühetaoline jäätmete kogumise ja sorteerimise süsteem, et klientidele oleks tagatud selgus.

Kuna Rakvere valla elanikel on võimalik kasutada MTÜ Lääne-Viru Jäätmekeskus teenuseid, siis eraldi jäätmejaamasid valla territooriumile ei planeerita ning püütakse võimalikult paljude jäätmeliikide kogumine lahendada kogukondlike kogumispunktide näol, korraldatud jäätmeveo raames, jäätmete kogumisringide korraldamisega, eterniidi ja lehtklaasi jäätmekeskusele üleandmise toetamisega ja avalike kogumiskonteineritega.

5.5. Elanike ja ettevõtete teadlikkuse arendamine

Kaasaegse jäätmekäitluse arendamine ei ole üksnes tehniline vaid ka sotsiaalne probleem. Jäätmekavaga püstitatud eesmärkide elluviimine eeldab elanike kaasamist ja vastavat selgitustööd. Jäätmete tekke vähendamine, jäätmete sorteerimine ja käitlemine tekkekohas sõltub suurel määral elanike valmisolekust jäätmekäitlust edendada.

Antava teabe järgi on jagunemine järgmine:

- Üldine teave. Jäätmekäitluse üldised põhimõtted, eri jäätmeliikide iseloomustus.
- Konkreetne teave. Teavitamine ja informatsioon käitlusskeemide, eraldi kogutud jäätmete vastuvõtu asukohtade ning lahtioleku aegade kohta, jäätmeveo maksumuse kohta jne.
- Informatsioon jäätmekäituse tehnoloogiast. Info jäätmete kohtsortimise ja koduses majapidamises võimalike tehnoloogiate rakendamise kohta (milliseid jäätmeid kompostida, komposteerimistehnoloogiad, komposti kasutamine, milliseid jäätmeid tohib põletada jne.). Pideva selgitustöö aluseks on eesmärgistatud info edastamine kohtumiste, loengute, kohaliku ajalehe, kuulutuste, viitade, buklettide, interneti kaasabil.

6. Tegevuskava

Eesmärk / Valdkond	Tegevus	Tähtaeg	Vastutaja	Möödik / Tulemus
Jäätmetekke vähendamine ja ringmajandus	Korduskasutusruumi / ringmajanduskeskuse loomine jäätmekeskuse juurde	2026–2031	Vallavalitsus, jäätmekeskus	Keskusesse toodud esemete hulk
	Taaskasutusmessid ja parandustöötoad alevikes	2026–2031	Kogukonnakeskused, MTÜd	Ürituste arv ja osalejate arv
	Valla ringmajanduse teavituskava koostamine	2026–2027	Vallavalitsus	Kava kinnitatud
Liigiti kogumise arendamine	Biojätmete konteinerid kõigile kortermajadele	2026–2031	Vallavalitsus, jäätmevedaja	Kortermajade osakaal biojätmete kogumisel
	Kompostrite toetus hajaasustuses	2026–2031	Vallavalitsus	Jagatud kompostrite arv
	Pakendijätmete kogumine tekkekohal tiheasustusaladel	2028	Vallavalitsus, jäätmevedaja	Uute kogumispunktide (majapidamiste) arv
	Jäätmemajade rajamine (3–5 tk)	2026–2031	Vallavalitsus	Rajatud jäätmemajade arv
	Tekstiiljätmete kogumisvõrgustiku loomine	2027	Vallavalitsus, jäätmevedaja	Tekstiilipunktide arv
Ohtlikud ja probleemtoodete kogumine	Ohtlike jätmete kogumisringid 1–2x aastas	2026–2031	Vallavalitsus, KIK, jäätmevedaja	Kogutud kogused
	Elektroonika- ja patareikogumiskastid koolides	2026–2031	Haridusasutused, MTÜd	Punktidega koolide arv
Külade kogumispunktid e arendus	Kogumispunktide taristu uuendamine (liiklus, konteinerid, juhendmaterjalid)	2026–2031	Jäätmevedaja, jäätmekeskus	Rahulolu ja taristu uuendus tehtud

	Täitumisandurite pilootprojekt	2026-2028	Vallavalitsus, IT-osakond?	Anduritega konteinerite arv
Jäätmeveo logistika ja korraldus	Andmepõhiste tühjendusgraafikute kasutuselevõtt	2026–2031	Jäätmevedaja	Vähenenud tühjade sõitude osakaal
	Korraldatud jäätmeveo tingimuste uuendamine	2028	Vallavalitsus	Uus kord kehtib
Prügistamise vähendamine ja heakord	Metsaaluste jäätmekohtade kaardistamine ja likvideerimine	2026–2031	Keskkonnaspetsialist, MTÜd	Likvideeritud punktide arv
	Avalike prügikastide optimeerimine ja sorteerimisvõimaluste lisamine	2026–2031	Heakorraspetsialist	Uute kastide arv
Teadlikkuse tõstmine ja kaasamine	Koolide jäätmete ja ringmajanduse õppeprogramm	2026–2031	Haridusosakond	Programmi kasutavate koolide arv
	Korteriühistute koolitused biojäätmete ja sorteerimise teemal	2026–2031	Vallavalitsus	Koolituste arv
	Interaktiivse kogumispunktide kaardi loomine	2028	IT-osakond	Kaart avalik
Järelevalve ja statistika arendamine	Olmejäätmete koosseisu analüüs iga 3 aasta järel	2026–2031	Vallavalitsus	Analüüs tehtud

7. Jäätmekava rakendamise mõju keskkonnale

Jäätmekava rakendamine omab positiivset mõju keskkonnale, eelkõige jäätmete ringlusse suunamise ja jäätmetest tekkiva negatiivse mõju vähenemise näol. Jäätmekäitluse mõju keskkonnale võib käsitleda mitmest aspektist. Mõju keskkonnale võib hinnata nii otseseks kui kaudseks. Otseselt võib kahjulik mõju ilmneda inimese tervisele või keskkonna seisundi kahjustamist läbi loodusliku keskkonna reostamise (sobimatute jäätmete põletamine; jäätmete ladestamine ebasobivas keskkonnas; jäätmete sattumine ebasobivasse keskkonda (meri ja muud

veekogud); jäätmetest tekkiv nõrgvesi ja lõhnareostus; jäätmete reageerimisel keskkonnas tekkivad ohtlikud ühendid jne.) Kaudselt mõjutab keskkonda jäätmeressursside taaskasutamine sest jäätmete taaskasutus vähendab oluliselt maavarade ja teiste ressursside kasutust.

7.2. Jäätmete tekke ja jäätmete kogumise keskkonnamõju.

Kõige suuremat mõju keskkonnale avaldavad jäätmete kogused, mida viiakse otseselt keskkonda st ebaseaduslikult ladestatud jäätmed. Eestis need probleemid oluliselt vähenenud, kuid negatiivseid näiteid võib siiski endiselt tuua. Ülemaailmselt on see aga üks suuremaid probleeme, sest paljudes riikides jäätmekäitlus puudub või on see äärmiselt puudulik.

Väga oluline on jäätmete sortimise vajalikkuse mõistmine. Mida rohkem me suudame jäätmeid sortida, seda suurem on jäätmete taaskasutus ja seda väiksem on negatiivne keskkonnamõju. Sortimise käigus eraldatakse taaskasutatav materjal ja ohtlikud jäätmed. Nii on võimalik kokku hoida tarbitavaid ressursse ja vältida ohtlike ainete keskkonda sattumist. Olmejäätmete ja biolagunevate jäätmete puhul mõjutab keskkonda ebaseaduslik lõhn, konteinerite nõrgvesi ja näriliste ja lindude (eriti vareslaste, tuvilaste ja kajaklaste) levik. Selle tõkestamiseks on vajalik regulaarne jäätmevedu, korralikult suletud jäätmekonteinerid ja nende sobiv paigutus ruumis. Komposteeritavate biojäätmete puhul tuleb jälgida komposteerimisnõudeid ning seda eriti tiheasustusalal.

7.3. Jäätmeveo keskkonnamõju

Jäätmeveo peamiseks keskkonnamõjuks on jäätmeveomasinate tekitavad heitgaasid, hais ja müra ning nende poolt jäätmeveo käigus jäätmete sattumine keskkonda. Korraldatud jäätmeveo rakendumine on taganud selle, et ühte piirkond teenindab kindlal ajahetkel üks jäätmevedaja, kelle kasutuses on tehniliselt sobilik masinapark. Eriti oluliselt parandab ta õhukvaliteeti tiheasustusalal. Hajaasustusega aladel tagab liitumise kohustus konteinerite täitmise soovi seetõttu ka „iseteckelist prügivedu“ loodusesse.

7.4. Jäätmete kõrvaldamise keskkonnamõju

Tänapäeval vastavad kõik Eesti prügilad kehtivatele nõuetele. Lõhna-, visuaalset- ja loomset mõju ei ole võimalik vältida. Prügilas ladestamine asub jäätmekäitluse hierarhias kõige madalamal ja peamine eesmärk peaks olema jäätmete prügilasse sattumise vältimine.

Prügi tööstuslik põletamine toob kaasa õhku paisatavaid saasteaineid ja prügi ladustamisel tekkivat võimalikku keskkonnamõju (veereostus, hais jne) ning prügikütus on ka süttimisohulik.

Prügi põletamine on jäätmehierarhias järgmine ja tema positiivne keskkonnamõju on selles, et ta aitab säästa energeetilisi ressursse.

Jäätmete taaskasutamine on kõige suurema positiivse mõjuga käitlusviis. Selle viisi peamiseks keskkonnaalaseks ohuks on käitlusettevõtete poolt keskkonnanõuete eiramine või rikkumine. See võib kaasa tuua ka olulise keskkonnareostuse. Jäätmete kõrvaldamise väga negatiivsed praktikad on ebaseaduslik mittesobivate jäätmete põletamine ja jäätmete looduskeskkonda viimine (ebaseaduslik prügi ladestamine).